

№3 ნოემბერ-დეკემბერი

საღი მოვაზე

რელიგიურ-საგანმანათლებლო ჟურნალი

„მეზაბელს კზგად მოქუცო ღ ნამფილ
მზწუნე ქნეზი“ (ზაღი)

შემოდგომა, ფოთლებს ქარი სდევდა და სდევდა.

შემოდგომა, ფოთოლცვენას ზეიმობს სევდა

სტივენსონი ამბობდა: „ზაფხულის ყვავილებს შემოდგომის ხანძარი უჩნდება და თანდათან ფერფლად აქცევს“. მათი სილამაზე და მშვენიერება მართლაც ზაფხულთან ერთად ქრება. ბუნების მომხიზვლელობა ფერმკრთალდება და თანდათან უჩინარდება. შემოდგომის პირველივე დღე უკვე გამორჩეულია ზაფხულის დღეებისაგან. ეს ყველაფერი კი ბუნებაში ცვლილებებით შეინიშნება. იწყებს აგრილებას. მზე თითქოს ზურგს აქცევს დედამიწას. სუსხიანი ქარი ხშირად ქრის და არხევს გაყვითლებულ, დაუძლურებულ, შემჭკნარ ფოთლებს, რომლებიც ძლივს იმაგრებენ თავს ხის ტოტებზე, სადაც ოდესღაც კვირტების სახით ამოძვრნენ სიცოცხლით აღსავსე და იწყეს ზრდა. ხასხასა ფერის ბალახიც გაუფერულდა და დაჭკნა. ოდესღაც მოჭიკჭიკე ჩიტები, ჟრიაბულით რომ მოემართებოდნენ სამშობლოსაკენ, ახლა სიცივითა და სუსხით შეწუხებულნი, მობუზულნი, ისევ თბილი ქვეყნებისაკენ მიფრინავენ. ტყეში მოფუსფუსე ცხოველები კი სოროებისაკენ იღებენ გეზს. თანდათან ქრება მრავალფეროვნება, ჟრიაბული, ხალისი, მოძრაობა. ეს ყველაფერი კი სიცოცხლეა. . . მაშასადამე სიცოცხლე ნელდება... ნელდება, მაგრამ არ ქრება, არ კვდება, რადგან მოვა დრო ყველაფრის საწყისისა. . .

ადამიანები მარადმწვანე მცენარეებს ჰგებნან, რომლებიც უძლებენ შემოდგომის ქარიან, მომაკვდავ დღეებს, ზამთრის სუსხსა და ყინვას. ადამიანში არაფერი არც ქრება და არც კვდება, უბრალოდ ნელდება. ნელდება, რადგან ისევ ველოდებით დღეს. . . ყველაფრის საწყისის დღეს, განსხვავებით ჰემინგუეის გმირისა, რომელიც პირიქით, ყველაფრის დასასრულის დღეს ელოდება, რაც გადმოცემულია მის გენიალურ მოთხრობაში: „დღის ლოდინი“.

„მსოფლიოში ყველაზე ეულია იმ ადამიანის სული, რომელიც საიდუმლო, სამუდამო გზაზე წასასვლელად ემზადება ამბობს ო. ჰენრი.

ფანჯარაში მომზირალი გოგონა კი ითვლის გაყვითლებულ ფოთლებს ხის ტოტზე და ელოდება თუ როდის ჩამოვარდება ბოლო ფოთოლი,

რაც მისი სიცოცხლის დასასრულის საწყისი ნიშანი იქნება. ეს კარგადაა აღწერილი ო. ჰენრის მოთხრობაში: „ბოლო ფოთოლი“. მოთხრობის გმირი, რომელიც ავადა და სასიკვდილოდაა გან-

წირული, ფანჯარაში იყურება და ითვლის ფოთლებს, შემოდგომის გაყვითლებულ და დამჭკნარ ფოთლებს. ის დარწმუნებულია, რომ ბოლო ფოთლის ჩამოვარდნისთანავე მისი სიცოცხლეც დასრულდება. თუმცა მოხუცი მხატვარი მოველინება მას იმედად. იგი ქმნის შედეგს.

მომაკვდავი გოგონა უკვე იმედიანი უბრუნდება ყოველდღიურობას და იწყებს ფიქრს ამ ცხოვრებაზე მოხუცის წყალობით, რომლის შედეგსაც ის უყურებს ფანჯარაში, რაზედაც გამოსახულია ბოლო ფოთოლი, რომელიც მის განსაცვიფრებლად არ ვარდება ხის ტოტიდან შემოდგომის ქარიანი დღეების მიუხედავად, ეს ყველაფერი კი აღვივებს იმედს მომაკვდავში. ის ფიქრობს - ეს უკანასკნელი ფოთოლი შემორჩა ამ ტოტს ნიშნად იმისა, რომ არ მოკვდება.

მართალია, ჩვენ ვერ ვხედავთ იმედად ხის ტოტზე შემორჩენილ ფოთოლს, მოთხრობის გმირის მსგავსად, თუმცა გვაიმედებს ის, რომ მალე მოვა დრო და შენელებული სიცოცხლე განახლდება, გამრავალფეროვნდება, დაიწყებს სვლას. სიცოცხლე გრძელდება... „შემოდგომა, ფოთლებს ქარი სდევდა და სდევდა, შემოდგომა, ფოთოლცვენას ზეიმობს სევდა!“

მარინა პაქსადე

საწიგეო

სარჩევი

შემოღობა, ფოთლებს ქარი სღვდა და სღვდა...	1
მარინა პაქსაძე	
საიდან მომდინარეობს ყურბანი	3
ბარბი მანთაძე	
ქართველი ხალხის წარმოშობის პრობლემა	7
რონარი ტუნაძე	
გზა სრულყოფილებისაკენ	10
ნინო ჩოგაძე	
იცით თუ არა რომ...	12
ერეკ კოჩარიძე	
ალამიანი – სამყაროს ყველაზე დიდი საოცრება	14
მიხეილ გერაძე	
ზეთისხილი: დროით შემოწმებული მეგობრობა	17
გურამ ხოზრევანიძე	
როგორ ვევედროთ უდიდეს ალლაჟს	21
ნურჯივან აბაშიძე	
სიყვარულის თეთრი ანგელოზი	23
მერანო მავაძე	
წმინდა ევას შემენა და წმინდა ალამის ქორწინება	24
ანასტასია ქაშაშიძე	
რა არის ძილი	26
მუჰამმად ალი	
გჯეროდეს ღმერთის ძალის	30
ჯემარ პაქსაძე	
წმინდა ნუკი (ნოე)	31
ნინო ჩოგაძე	
აბუ ღერდა	37
ბეჟან მავაძე	

ISSN 1987-6106

UDC (უაკ) 2-472 ა-984

პასუხისმგებელი რედაქტორი:

ბადრი პანთაძე

კორექტორი:

როინ ჯოგალიძე

რედაქტორი:

ნინო ჩოგაძე

დიზაინი:

თორნიკე ართვალაძე

დამკვეთი: მუსლიმანთა სასულიერო-სამეფო ფონდი „ბარაჟა“

მისამართი: ქ. ბათუმი, ქეთისის ქუჩა 33

ტელ. ფაქსი: (822) 7 69 04

ელ. ფოსტა: geobaraqa@yahoo.com

დაიბეჭდა: შპს „თბილისის სტამბა“-ში

მისამართი: თაბუაშვილის 46

ტელ. & ფაქსი: 99-72-87

ელ. ფოსტა: tbiliselebi2001@yahoo.com

საიდან მომდინარეობს ყურბანი

წმინდა იბრაჰიმი როცა ბაბილონიდან დამასკოში მიდიოდა:

„მე ჩემს ღმერთთან მივდივარ; ის მე სწორ გზას მიჩვენებს! ღმერთო, მე ერთი ღვთისმოსავი შეიღი მიბოძეო! –თქვა.“
(სურა საფფათ, აიათები 99, 100)

„აი, იმ დროს, ჩვენ მას თვინიერი შეიღი ვახარეთ.

როგორც კი იმ ასაკს მიაღწია, რომ მამასთან ერთად სიარული შეეძლო, (მამამ) უთხრა: შეიღო, მესიზმრება, რომ შენ ყელს გჭრი, დაფიქრდი, რას იტყვი? მანაც უპასუხა: მამა, შენ გააკეთე ის, რაც გებრძანება! ღმერთით მე მომთმენთა შორის მიპოვი!

ორივე მათგანი ღმერთს მიენდო და (იბრაჰიმმა) ის პირჩაღმა რომ დააწვინა: იბრაჰიმ შენი სიზმარი ახდა, ჩვენ კარგებს ასე ვაჯილდოებთ, ეს ნამდვილად ძალიან მძიმე გამოცდააო – დავიძახეთ.

მას ჩვენ შეიღის სანაცლოდ დიდი

ყურბანი ვუბოძეთ. მომავალთათვის მას (კარგი სახელი) დავატოვებინეთ. რადგან ის ჩვენი მორწმუნე და მსახურთაგანია.“

(სურა საფფათი, აიათები 107-111)

იბრაჰიმმა ჰაჯერი და ისმაილი მექაში რომ დატოვა სარასთან დაბრუნდა. დროდადრო მათ სანახავად ჩადიოდა. ერთი ასეთი მგზავრობისას მექაში სიზმარი ნახა. სიზმარში, ისე როგორც აიათშია ნაბრძანები, ისმაილს მხვერპლად სწირავდა. იბრაჰიმი დაეჭვდა, სიზმარი ეშმაკისეული იყო თუ ღვთისნიერი. ეს სიზმარი სამ დღეს ზედიზედ ესიზმრებოდა. ეს დღეები, ჰაჯობის პერიოდის თვერიე (მიზნის დასახვის), არეფესა და ბაირამის პირველი დღეები იყო.

ერთ-ერთი გადმოცემის მიხედვით:

„აღლაჰი შეიღს თუ მიბოძებს, მას ყურბნად შევწირავო!“ – აი, ეს სიტყვა გახდა მისი გამოცდის მიზეზი.

იმისათვის, რომ ღმერთის ბრძანება შეესრულებინა, იბრაჰიმმა წმინდა

ჰაჯერს უთხრა: ისმაილი მეგობართან მიმყავს, დაბანე და სუნამო დააპყურო. წმინდა ისმაილსაც უთხრა, რომ თოკი და დანა წაეღო.

„შვილო, ღმერთის კმაყოფილების მოსაპოვებლად ყურბანს დაგკლავ!“

არაფატზე ჰაჯებმა გაჩერების აღვლისკენ აიღეს გეზი. ამ დროს ადამიანის ფორმაში შესული ეშმაკი ჰაჯერთან მივიდა და უთხრა:

– იცი, იბრაჰიმს შენი შვილი სად მიჰყავს?

მანაც უპასუხა:

– მეგობართან მიჰყავს.

– არა, დასაკლავად მიჰყავს.

– მას შვილი ძალიან უყვარს!

– ალლაჰის ბრძანების გამო, ყელი უნდა გამოჭრას.

– თუ ალლაჰმა უბრძანა, ეს კარგი საქმეა. ჩვენ მას ვემორჩილებით!

ეშმაკმა ჰაჯერი რომ ვერ შეაცდინა, ისმაილთან მივიდა. ამჯერად მას ჰკითხა:

– იცი, მამაშენს სად მიჰყავხარ?

ისმაილმა უთხრა:

– მეგობრის მოსანახულებლად.

– არა, დასაკლავად მიჰყავხარ. თვლის, რომ ღმერთმა მას ასე უბრძანა!

– თუ ალლაჰმა უბრძანა, ამას სიხარულით აღვასრულებთ!“ ამგვარად ეშმაკი გააგდო. მას ქვები ესროლა.

ეშმაკმა ისმაილიც ვერ შეაცდინა. ამჯერად იბრაჰიმს მიუბრუნდა:

– მოხუცო! შვილი სად მიგყავს? ეშმაკმა შენ სიზმარში მოგატყუა! ის სიზმრები ეშმაკისეულია.

იბრაჰიმმა უთხრა:

– შენ ეშმაკი ხარ! ახლავე გაგვშორდი!

ხელში შვიდი ცალი ქვა აიღო და ეშ-

მაკს სამჯერ ერთსა და იმავე ადგილას ესროლა.

ჰაჯობისას ეშმაკის ჩაქოლვის ტრადიცია აქედან წარმოიშვა. მათი მორჩილება და ღმერთზე მინდობა ყველა ერთმორწმუნისთვის მაგალითად იქცა.

იბრაჰიმი ისმაილთან ერთად მინადან არაფატზე რომ მიდიოდა, ანგელოზები საკმაოდ ღელავდნენ. გაოცებით ერთმანეთს ეუბნებოდნენ:

„დიდება ალლაჰს! ერთ შუამავალს მეორე შუამავალი მსხვერპლად შესაწირად მიჰყავს!“

იბრაჰიმმა ისმაილს სიმართლე უთხრა:

– შვილო, სიზმარში შენი მსხვერპლად შეწირვა მებრძანა!

ისმაილმა ჰკითხა:

– მამა, ეს შენ ალლაჰმა გიბრძანა?

– დიახ!

– მამა! შენ გააკეთე

ის, რაც გებრძანა! ღმერთით მე მომთმენთაგანი ვიქნები! მამა! შენ მოით-

მინე მაშინ, როცა ნემრუდ-

მა ცეცხლში ჩაგაგდო. ღმერთი შენით კმაყოფილი დარჩა. მეც

თანახმა ვარ, მსხვერპლად ვიქნე შეწირული. ღმერთით მეც მომთმენთაგანი ვიქნები! შენთან განშორების შემდეგ – ღმერთთან, ამქვეყნასთან განშორების შემდეგ, სამოთხეში წავალ! მე მხოლოდ იმაზედ ვწუხვარ, რომ შენ მთელი ცხოვრების

მანძილზე იგრძნობ შენი ხელით მსხვერპლად შეწირული შვილის მონატრებას.

მამა! ნეტა, უფრო ადრე ერთმანეთს და დედას გამოვმშვიდობებოდით, გადავხვეოდით!

– შვილო, დედაშენის პროტესტს მოვერიდე!

იმ დროს ისმაილი შვიდი თუ ცამეტი წლის იყო.

წმინდა ალი ალლაჰის შუამავლის შემდეგ ნათქვამს გადმოგვცემს:

„როცა ალლაჰი იბრაჰიმს, მიწასა და ცას ათვალიერებინებდა, იბრაჰიმმა ალლაჰის წინააღმდეგ გამოსული ვიღაც დაინახა. ალლაჰს შეევედრა, ის გაენდგურებინა. სხვა მემამბოხე დაინახა, ისიც დასწევვლა. ისიც განადგურდა. კიდევ ერთი მემამბოხე დაინახა, მისი განადგურებაც ისურვა, ისიც განადგურდა. ამგვარად, რამდენიმე ადამიანი განადგურდა. ამაზედ უდიდესმა ღმერთმა იბრაჰიმს შემდეგი ზეშთაგონება მოუვლინა:

„იბრაჰიმ! შენ უეჭველად ხარ ის ადამიანი, ვისი ვედრებაც კმაყოფილდება ხოლმე! ჩემი მსახურების განადგურება არ შემივედრო! რადგან მათ სამი თავისებურება ახასიათებთ:

1. ალლაჰის მსახური ჩადენილს ცოდვებს ინანიებს და მეც მის მონანიებას ვაკმაყოფილებ.

2. მას დარჩება შთამომავლობა, რომელიც მე მომიხსენიებს.

3. განკითხვის დღეს ვისურვებ მას – ვაპატიებ, ვისურვებ – დავსჯი.“

სხვა თქმულების მიხედვით:

„ამგვარად, ჩვენ იბრაჰიმს ცისა და დედამიწის მმართველობა, საოცარებები და უცნაურობები ვაჩვენეთ.“ (სურა ენამი, აიათი 75)

როგორც აიათშია ნაბრძანები, იბრაჰიმი ყოველ ღამე ცაში აჰყავდათ. ერთ ღამეს კიდევ აიყვანეს ზეცად. ბოროტი საქმეების ჩამდენი ცოდვილი დაინახა და ასე თქვა:

„ჩემო ალლაჰო! ეს კაცი შენს სარჩოს ჭამს, შენს დედამიწაზე

დადის და მიუხედავად ამისა შენს ბრძანებებს არ ასრულებს. ის გაანადგურე!“

ალლაჰმაც ის ადამიანი გაანადგურა. სხვა ცოდვილი დაინახა და იმისი განადგურებაც რომ შეევედრა ღმერთს, მას ასე მოუწოდეს:

„იბრაჰიმ! ჩემი მსახურების განადგურებლად წყევლას შეეშვი! მათ დრო მიეცი, სულსწრაფი ნუ იქნები! რადგან მე მათ ამბოხებას მუდმივად ვხედავ და არ ვანადგურებ!“

შვილმა დიდი მორჩილებით უთხრა:

– წამიყვანე იქ, სადაც ჩემი წაყვანა გებრძანა!

ამის შემდეგ იბრაჰიმმა შვილი დასაკლავად მოამზადა, ხელში დანა აიღო და ასე თქვა:

„ჩემო ალლაჰო! ეს ჩემი შვილია. ჩემი გულის ნაყოფი და ჩემთვის ადამიანებს შორის ყველაზე საყვარელი!“

ამ დროს ასეთი დაძახილი შემოესმა:

„შენ, გახსოვს ღამე, როცა ჩემი მსახურის განადგურება მთხოვე? არ იცი, რომ ისე როგორც შენ შენი შვილის მიმართ ხარ გულისხმიერი, მეც ასე ვარ გულისხმიერი და მოწყალე ჩემი მსახურების მიმართ? შენ ჩემგან ჩემი

მსახურის განადგურება ითხოვე. ახლა მეც შენგან შენი შვილის დაკვლას ვითხოვ!“ (რამა ზანოღლეუ მ. სამი, იბრაჰიმ, გვ. 44-46)

აღლაჰის ბრძანებით მსხვერპლად შესაწირმა ისმაილმა მამას ასე ურჩია:

– მამა! რამდენიმე რჩევა მინდა მოგცე:

1. ხელები და ფეხები კარგად შემოიკარი, ტკივილისგან არ ავთოროლდე და რაიმე არ შემეშალოს;

2. კალთები აიკეცე, რომ ზედ ჩემი სისხლი არ მიგეშხეფოს;

3. დანა გალესილი იყოს, რომ სულის მიცემა გამიადვილდეს, თანაც შენც საქმეს სწრაფად მოამთავრებ;

4. დანას რომ გამომიხვამ, სახეში არ შემომხედო! შესაძლოა, მამობრივმა გულისხმიერებამ აღლაჰის ბრძანების შესრულება დაგაგვიანებინოს;

5. ჩემი პერანგი დედას წაუღე, დაამშვიდებს! მას ეტყვი, რომ „შენი შვილი აღლაჰთან შუამავლად წავიდაო.“

იბრაჰიმი როცა ამ სიტყვებს ისმენდა, თვალებიდან ცრემლები მოსდიოდა. ბევრი იტირა და თქვა:

– შვილო, შენ მე აღლაჰის ბრძანების შესასრულებლად რა ღამაზად მესხმარები! შემდეგ ხელები ცისკენ აღაპყრო და ღმერთს ასე შევედრა:

„ღმერთო, ამ საქმეში მოთმინება და გამძლეობა მომეცი!“

ისმაილმა შემდეგ უთხრა:

– მამა, ცის კარები გაიხსნა. გაცეცხლებული ანგელოზები ღმერთს სეჯდეს უსრულებენ და ასე ევედრებიან: „ღმერთო, შენი კმაყოფილებისთვის ერთი შუამავალი, მეორე შუამავალს მსხვერპლად სწირავს. შენ ისინი შეიწყალე!“

შემდეგ მამა შეაგულიანა:

– მამა, სიყვარულის პირობა, ბრძანების დროულად შესრულება! მიდი და რაც ნაბრძანები გაქვს, შეასრულე!

იბრაჰიმმა ისმაილი დააწვინა და

უთხრა:

– შვილო! განკითხვის დღემდე მშვიდობით! განკითხვის დღეს კვლავ შეგხვდებით!

დანა მთელი ძალით გამოუსვა ისმაილს ყელში. იმ წამს აღლაჰმა ჯებრაილს უბრძანა:

„დაეწიე! დანა მოატრიალე!“

ჯებრაილი იმ წუთშივე მოვიდა და დანა შეაბრუნა. იბრაჰიმმა კი დანა კვლავ მძლავრად გამოუსვა. დანამ ამჯერადაც არ გაჭრა.

აღლაჰმა ბრძანა:

„იბრაჰიმმა სიზმარი ნამდვილად დაადასტურა. ერთგულება გამოიჩინა.“

ამის შემდეგ ჯებრაილმა აღლაჰის ბრძანებით სამოთხიდან ერთი ყოჩი ჩამოიყვანა და თექბირი წარმოსთქვა:

„აღლაჰუ ექბერ, აღლაჰუ ექბერ“ (აღლაჰი უდიდესია, აღლაჰი უდიდესია)

იბრაჰიმმა ამ თექბირის გაგონებისთანავე პასუხად:

„ლა ილაჰე ილლაჰ-ლაჰუ აღლაჰუ ექბერ“ (არ არსებობს ღმერთი გარდა აღლაჰისა. აღლაჰი უდიდესია).

ისმაილმაც თქვა:

„აღლაჰუ ექბერ, აღლაჰუ ექბერ“ (აღლაჰი უდიდესია, აღლაჰი უდიდესია).

ამგვარად, დაედო საფუძველი არეფეს დღეს, დილის ნამაზიდან დაწყებულ და ბაირამის მეოთხე დღის ნაშუადღევის ნამაზამდე გაგრძელებულ „თეშრიქ თექბირებს“ (შეამხანაგებულ თექბირებს).

უდიდესი ღმერთისადმი მადლიერების გრძნობით აღვსილი მამა-შვილი სახლში დაბრუნდა. ჰაჯერი და ისმაილი ერთმანეთს გადაეხვივნენ. შემდეგ იბრაჰიმი კვლავ სარასთან დაბრუნდა.

თარგმნა

ზადრი შანთაძე

ქართველი ხალხის წარმოშობის წილობები

რომ ვიცოდეთ როგორ დგას მეცნიერებაში საკითხი ქართველი ხალხის წარმოშობის შესახებ უძველესი წერილობითი წყაროების, არქეოლოგიური მასალებისა და ენობრივი მონაცემების მიხედვით, ქვემოთ მოკლედ გადმოგცემთ ამის შესახებ.

გავეცნოთ ძირითად ეთნოგენეტიკურ კონცეფციებს, რომლებიც ასურათებენ ქართველი ხალხის წარმოშობისა და შემდგომი განვითარების გზებს.

ანტიკური და შუასაუკუნეების ავტორები გვთავაზობენ ლეგენდარულ სამოსელში გახვეულ ცნობებს ქართველთა ეთნოგენეზის ირგვლივ.

ჯერ კიდევ ძველი ბერძენი ისტორიკოსი ჰეროდოტე (V საუკ.ძვ.წ.) დაასკვნოდა, რომ ერთ-ერთი ქართველი ტომი (კოლხები) ეგვიპტური წარმოშობისაა.

ძველი ბერძნებისავე კონცეფციით, მეორე ქართველი ტომის – იბერიელების თავდაპირველი სამშობლო ესპანეთია. ამის შესახებ ცნობას გვანვდის ძვ. წ. III საუკუნის ისტორიკოსი მეგასტენი თავის თხზულებაში „ინდოეთის ისტორია“, რასაც შემდეგ იმეორებს I საუკ. ებრაელი ისტორიკოსი იოსებ ფლავიუსი. ამაზე ლაპარაკობენ სხვა ავტორებიც.

ამრიგად, ანტიკურ სამყაროში ფართოდ იყო გავრცელებული აზრი დასავლეთის იბერიელებისა და ქართველების („ჰავკასიის იბერიელების“) ერთობლიობის შესახებ.

ძველი ქართული ქრონიკა („მოქცევაი ქართლისაჲ“) გვანვდის ცნობას, რომ ქართველები გადმოსახლებული არიან არიან-ქართლიდან ალექსანდრე მაკედონელის დროს. სახელდობრ ნათქვამია, რომაღ, მაკედონელმა არიან-ქართლის მეფის შვილი აზო დასვა მცხეთაში (მცხეთა ხომ საქართველოს უძველესი დედაქალაქია). აზომ არიან-ქართლიდან მოიყვანა ხალხი, რომელთაგან

წარმოიშვნენ ქართველებიო. ამრიგად, ისტორიული ქრონიკა გვარწმუნებს, რომ ქართველთა წინაპრები არიან-ქართლიდან მოსულან. ამავე ცნობას გვანვდის ძველი სომეხი ისტორიკოსი მოსე ხორენელი (V საუკ.).

რა იგულისხმება „არიან-ქართლში“, რა ქვეყანაა, ეს მეცნიერებაში მთლად ნათელი არ არის და ამ საკითხში დღემდე მკლევართა შორის აზრთა სხვადასხვაობაა.

ისტორიკოსი მოსე ჯანაშვილი ფიქრობდა, რომ ეს არის შუა აზიის „არიანა“.

აქად. ს. ჯანაშიას გამოკვლევით, არიან-ქართლი წარმოადგენს მოგონებას ჰარი-ქვეყნის, როგორც ქართველთა უძველესი ცხოვრების შესახებ. რეალურად აქ შესაძლებელია იგულისხმებოდეს როგორც მიტანი, ისე ურარტუც, ვანის ტბის მიდამოებში, რადგანაც ჰარი ქვეყანა შეიცავდა ერთსაც და მეორესაც. ს. ჯანაშიას რედაქციით გამოსულ „საქართველოს ისტორიაში“ (1943) კი ნათქვამია: „არიან-ქართლი ჰარის ქვეყანას უნდა გულისხმობდეს. ეს ეწოდება, როგორც ვიცით, ძველი სუბარეთის სამხრეთ რაიონებს. აზო იგივე იასონია, რომელსაც ბერძნებში იბერიას მამამთავრად თვლიდნენ. ამრიგად, გადმოცემაში დაცულია მოგონება იმის შესახებ, თუ როგორ გადმოვიდა აღმოსავლეთ-ქართული სახელმწიფოს ცენტრი სამხრეთიდან ჩრდილოეთში.“

„მოქცევაი ქართლისაჲში“ მოცემული ცნობის შესახებ კიდევ მრავალი ინტერპრეტაციაა. ეს საკითხი რთულია და გამოცანად ქცეული.

სამაგიეროდ, მარტივია ქართველთა წარმომავლობის შესახებ „ქართლის ცხოვრებაში“ დაცული ცნობა. აქ მოცემულია ქართველთა წინაპრების ბიბლიური პერსონაჟების გამოყვანის ცდა. ამ ზღაპრულ სიუჟეტს თავი რომ დავანებოთ,

საყურადღებოა შემდეგი გარემოება: ამავე ბიბლიურ ტექსტთან დაკავშირებით მეცნიერებაში გამოითქვა ვარაუდები ქართველთა წარმოშობის შესახებ.

იოსებ ფლავიუსმა (I საუკ.) წამოაყენა დებულება, რომ ბიბლიური თუბალები დღევანდელი ქართველები (იბერები) არიანო. მე-19 საუკუნის პირველი ნახევრის ქათველი ისტორიკოსი, რუსეთის მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო წევრი თეიმურაზ ბატონიშვილი ამ საგანზე ვრცლად მსჯელობს და იმონებებს იოსებ ფლავიუსის ნაშრომს, რომელიც ფიქრობდა, რომ ბიბლიური „მეშხები“ (მოსოხები) შემდეგდროინდელი კავადოკიელების წინაპრებია.

მე-19 საუკუნეში გაშიფრული იქნა ძველი ასურული წარწერები. ამ ლუწმწერი წარწერების საფუძველზე დადასტურდა ბიბლიური თუბალების და მეშხების რეალური არსებობა: ისინი აღმოჩნდნენ ძვ.წ. II-I ათასწლეულებში მცირე აზიაში არსებული გაერთიანებები — ტომთა კავშირები და სამეფოები. სრულად გარკვეულად ჩამოყალიბდა თვალსაზრისი, რომ თუბალები-სა და მოსოხების გაერთიანებები ქართველების წინაპრების წინანდელი გაერთიანებებია: როცა მცირე აზიაში ეს სამეფოები განადგურდნენ, ქართველები დაიძრნენ და კავკასიაში წამოვიდნენ. ეს მოხდა VIII-VII საუკუნეებში (ძვ. წ.) XIX საუკ. გამოჩენილმა ევროპელმა ისტორიკოსებმა ლენორმანმა და მასპერომ სწორედ უშუალოდ ქართველთა წინაპრებად მიიჩნიეს ასურული წყაროებით XII-VII საუკუნეებში (ძვ. წ.) დამოწმებული თაბალები და მუშხები (იბერებისა და მესხების წინაპრები). მათ მათე მიემატათ ქაშეები (მერმინდელი ყოლხების

წინაპრები), ქსენოფონტეს (V საუკ. ძვ. წ.) მიერ მესოპოტამიაში მოხსენებული ქარდუხები (იგივეა, რაც ქართველების სახელი „ქართუ“). გამოჩენილი მეცნიერი კ. ლემან-ჰაუპტი ამბობდა, რომ ქართვეები (იბერები) ჩრდილოეთ მესოპოტამიდან მოსული ქარდუხებისა და მცირე აზიიდან მოსული მესხების შერწყმის შედეგად ჩამოყალიბდნენო. მისივე აზრით, ქართვეები (იბერები) წარმოიქმნენ ქარდუხებისა და ფრიგიული მუშქების შერვის შედეგად საქართველოს მიწა-წყალზე. თვით მუშქები (მოსხები, მესხები) ლემან

ჰაუპტს მი-აჩნდა ერთდროს ფრიგიის სამეფოს ადგილობრივ მოსახლეობად.

კონცეფცია თაბალების, მუშქებისა და გენეზისური დაკავშირებისა ქართველ ტომებთან გაიზარა აკად. ივ. ჯავახიშვილმა ისიც ფიქრობდა, რომ ეს ქართველი ტომები კავკასიაში, დღევანდელი საქართველოს ტერიტორიაზე გადმო-სახლდნენ მცირე აზიიდან VII საუკუნეში (ძვ. წ.) ქართველთა მიგრაციის თეორიას იზიარებდა აგრეთვე აკად. ნ. მარი.

1943 წელს ს. ჯანაშიას რედაქციით გამოქვეყნებულმა ნაშრომმა „საქართველოს ისტორიამ“ ფაქტიურად მოხსნა დღის წესრიგიდან თვალსაზრისი გადმოსახლების შესახებ. მასში ახალი თვალსაზრისი ასეა ჩამოყალიბებული:

ქართველები გენეზისურად წინა აზიის ძველ მკვიდრ მოსახლეობას ეკუთვნიან. დაახლოებით ექვსი ათასი წლის წინათ წინა აზიის მიწა-წყალზე და სამხრეთ ევროპაშიც (ბალკანეთის, აპერინისა და პირენეის ნახევარკუნძულზე) მონათესავე ხალხებიცხოვრობდნენ. ძვ.

წ. II ათასწლეულის დამდეგისათვის წინა აზიის ხალხებიდან ცნობილი იყვნენ ხეთები და სუბარები. ისინი ქართველი გომებისწინაპრებიარიან. ხეთები მცირე აზიაში მოსახლეობდნენ, სუბარებს კი ეჭირათ ტერიტორია ჩრდილოეთ მესოპოტამიდან მოყოლებული ჯავჯასიონამდე. ძვ. წ. I ათასწლეულის დასაწყისისათვის საქართველოს ტერიტორიაზე ჩამოყალიბდა ჯულტურის ორი წრე — დასავლური და აღმოსავლური, რომლებიც ქართველი გომების ორ გერთიანებას შეესაბამებოდა — დასავლურ-ქართულსა და აღმოსავლურ ქართულს. ამავე ხანებში სამხრეთში, წინა აზიაში, ასურეთი გაბატონდა, ხოლო ხეთურ-სუბარული მოსახლეობა მრავალ წვრილ სამთავროდ დაიქსაქსა. ამ დროს ხეთურ-სუბარული გომებიდან უფრო ძლიერნი ყოფილან მუშეები, მერმინდელი მესხები. IX-VIII საუკუნეებში ხეთურ-სუბარულმა გომებმა ახალი ძლიერი სახელმწიფო — ურარტუ

შექმნეს. აქვე მეზობლად არსებობდა ხეთურ-სუბარული სამეფო მანა. მალე სამხრეთის ეს ხეთურ-სუბარული სახელმწიფოები განადგურდნენ, მაგრამ უკვე ძვ. წ. VI საუკუნისათვის სუბარეთის ჩრდილო რაიონების, კერძოდ დღევანდელი საქართველოს, მოსახლეობა იმდენად იყო დანინაურებული, რომ სახელმწიფო ორგანიზაციისათვის აქ საჭირო ნიადაგი არსებობდა, ამიტომაც, რომ როცა ურარტუს სამეფო დაემხო და მისი ცენტრი ვანის ტბის პირას მოისპო, სახელმწიფოებრივმა ცენტრებმა უფრო ჩრდილოეთისაკენ გადმოინაცვლა. აქ ჩამოყალიბდა ქართული სახელმწიფოები: კოლხეთი და იბერია.

ასეთია ისტორიული სქემა, წარმოდგენილი წიგნში: „საქართველოს ისტორია.“

ანტიკური ხანიდან მოყოლებული მსოფლიო ისტორიაში ქართველები მოიხსენებიან ძირითად „კოლხებისა“ და „იბერების“ სახელწოდებით (სახელწოდებაში — „კოლხები“ იგულისხმება დას. საქართველო, „იბერები“ — აღმ. საქართველო).

კოლხეთი და იბერია წარმოადგენს იმ ნიადაგს, რომელზედაც საშუალო საუკუნეებში შენდება ქართულ ფეოდალური სახელმწიფოებრიობა.

ამ და კიდევ სხვა უამრავ ისტორიულ წყაროებზე დაყრდნობით, ქართველი გომების გავრცელების სურათი საბოლოოდ ასე მოიხაზა: II-I ათასწლეულში ისინი ამიერკავკასიის, კერძოდ დასავლეთ ამიერკავკასიის მიწა-წყალზე ცხოვრობდნენ და სამხრეთ-დასავლეთითაც საკმაო მანძილზე იყვნენ გავრცელებული დღევანდელი საქართველოს ფარგლებს გარეთ, მცირე აზიის ჩრდილო-აღმოსავლეთ რაიონებში.

გზა სრულყოფილებისაკენ

ვინ ვარ? საიდან მოვდი და სად უნდა წავიდე? — ვეკითხები საკუთარ თავს და ვუბნებ პასუხს ამ შეკითხვებზე.

— ვინ ვარ?

— ადამიანი ვარ.

— საიდან მოვდი?

— მატარებლისგან.

— სად უნდა წავიდე?

— მატარებელში.

— და მაინც, საიდან გავეჩნდი ამ მარად-ისლმაში? ვინ არის ჩემი შემოქმედელი? ვის წინაშე მომიწევს წაბრტყობა მომავალში?

გაამართლოს თავისი ეს ადგილი, რომელიც ღმერთმა უბოძა? ან აქვს მას უფლება სხვაგვარად მოიძებნოს და ჩვენთვის გასაგებად რომ ვთქვათ, გაუცხოვოს ღმერთის იმედი? რას მიიღებს ის ამ იმედის გამართლების ან გაუმატებლობის შემთხვევაში?

პირველ შემთხვევაში ის ამაღლდება ან გულგზავს მაღალ სათეს-უბრეს და დაიმკვიდრებს ადგილს მარადიული ბედნიერების სასოფელში — სამოთხეში. მეორე შემთხვევაში კი ის დამდამლდება და აღმოჩნდება იმ სამცოფელში, რომლის კარბმსაც დანტყ

— ჩემი შემოქმედელი ღმერთია და მის წინაშე უნდა წაბრტყობ მომავალშიც.

მე ადამიანი ვარ. ის ადამიანი, ყველაზე პაციფისაციმ არსებად რომ შექმნა ღმერთმა. და მაინც რაცდამ არის ადამიანი ყველაზე პაციფისაციმი არსება და რით დაიმსახურა ეს პაციფი, რა უბოძა მას ღმერთმა ისეთი რაც სხვა არც ერთ არსებამ არ ღირსებია, რით აამაღლა ის ასეთ მაღალ სათეს-უბრეს? ადამიანს ღმერთმა ქკუა-გონება, შემცნების უნარი უბოძა სხვა ყველა არსებისგან განსხვავებით. შეუძლია თუ არა ადამიანს

ალიგიერის ნააზრევით აწერია: „დაივიწყ ყოველგვარი იმედი, ვიდრე აქ შემოხვალ.“ ეს სამცოფელი ჯოჯოხეთია.

და მაინც როგორ შეუძლია ადამიანს მიაღწიოს იმ მაღალ სათეს-უბრეს, რომელიც ღმერთმა უწყალობა, სამოლოდ კი მოხვდეს მარადიულ სასოფელში?

თავისთავად ისმება კითხვა: ანგელოზი ხომ უცოდველი არსებაა და როგორ შეუძლია ცოდვილ ადამიანს მასზე მაღლა დადგეს? შეუძლია რადგან ანგელოზს აბათვრთი უშლის ხელს იმაში, რომ ემსახ

უბრუნდები. ხელთ ადამიანს ღმერთის, ჭკუშიატიციების გზაზე ორი სკოლისშემოქმედებული ცაგს, მის შინაგან მეში ატყვითელი ვნება და გაბრუნებული ჩასატყვითელი ეშმაკი.

ამ ორი ღმერთის გაცხადება ძალიან ბრუნულია და სწორედ ამ სიბრუნვას აწყობს ადამიანი ანგულოზზე მაღალ სათესურზე.

ეს სამყარო კონტრასტების სამყაროა. ადამიანს არ შეუძლია იმის შემცნება, რისი კონტრასტებიც არ ატყვითებს. ადამიანი კი სამყაროს დაპატარავებული მდგომარეობა. მას ახასიათებს ყოველი იმ ატყვითის თვისება რაც კი შეუძნელია ღმერთს. სწორედ ამიტომ ადამიანს ერთნაირად ახასიათებს სიკეთის და ბოროტების ქმნის უნარი, სიხატოლის და მწუხარების განცდა, მასში ერთნაირად დევს სიყვარული და სიბრუნვითი, მეგობრობა და მტრობა, სისაცხე და ღმერთობა, სიამყარო და თავმდაბლობა, თავმდაბლობა და მოკრძალება. მასში ერთად ცხოვრობს ანგულოზი და ეშმაკი, მეგობარი და კრავი, მშვენიერად ვითყვით და ღმერთთხალი შვილი.

ყვარატყრ ამის გათვალისწინებით, იმისათვის, რომ ადამიანმა მიაღწიოს სრულყოფილებას, უნდა შეძლოს საკუთარი თავის გაკონტროლება, უნდა შეძლოს ვნების, ვლოუბის ინსტიტუტების და ეშმაკის დამატყვება, უნდა სბოლოს მასში ჩასახლოებული უბრუნვით გბრუნებებს. ამას კი მას მხოლოდ ბრუნვითა შეაბლობინებს. ბრუნვითა შეუძლია დაანახოს მასში ატყვითელი ყოველი თვისება, ასწავლოს სწორი და მცდარი.

ეს იტყვება პირველი ნაბიჯი სრულყოფილების, ღმერთთან დაახლოების გზაზე. მაგრამ ამ პირველი ნაბიჯის შემდეგ საჭიროა შეძლოს ყოველი ამ თვისების საჭიროებისამებრ მართვა და სწორად მოქცევა. ეს კი ღმერთის ბრუნებებისა და აკრბალოვების შესრულებითაა შესაბლობი.

მაგრამ ამ ბრუნებებისა და აკრბალოვების შესრულებაც ძალიან ბრუნულია. მათ შესრულებას ადამიანს ეშმაკი უშლის ხელს. და მაინც ბოლომდე უნდა შევბოლო

ამ ბრუნებების შესრულება? მათი შესრულება სიყვარულითაა შესაბლობი. ღმერთის სიყვარულით. ამის ყვარაზე კატეგორიულად სიყვარულით გაჯერებული ცხოვრებაა. სიყვარულის საწყისი სამ ღმერთია, უნდა შევბოლო დავინახოთ ღმერთის სიყვარული და ჩვენც ალვით მისადმი სიყვარულით. თუ კი ადამიანი შეძლებს ღმერთის სიყვარულის დანახვას, ყვარატყრს, რაც ღმერთის შექმნილია, სიყვარულით მოკიდება. იტყვება პირველი: „შექმნილს შემწყნებლობა მოქცევი შემოქმედის გამა.“ აირკვლავს იმ დიდ სიყვარულს, რაც ღმერთისგან მოდის. მისთვის სიამოვნება იტყვება ღმერთის ბრუნებებისა და აკრბალოვების შესრულება. შეძლებს ბრუნებების შეგბრუნებას. ის იტყვება სანთელი, ბოლომდე იტყვება და სხვებს ღმერთისკენ, ჭკუშიატიციების, ამქყყყნიუბი და იმქყყყნიუბი ბრუნებებისკენ მიმავალ გზას უნათებს.

ამგვარად, ამალდებდა ანგულოზზე მაღალ სათესურზე, რადგან სბოლოს ვნებას და ეშმაკს — მის დაუბრუნებელ მტყრს. მისი სიყვარული მოქცევა ეშმაკის იმ სიბრუნვით, ბოლომდეც ადამიანისადმი განიცდის, რადგან მას თვლის ყოველი თავისი უბრუნვითის სათავედ, მას მიაწყრს იმ ადგილის დაკატყვას, რაც გააჩნდა თავდაპირველად, ადამის შექმნამდე. მაგრამ ეს თავისი სიამყარის ბრუნია, ბოლომდეც უბრუნვით ათქმვინა ღმერთის ბრუნების შესრულებაზე. მან უბრუნვითი თქვა ქელი მოყვარა ადამის წინაშე, რადგან წაბრუნვინა რომ ცეცხლისგან შექმნილი თავად უბრუნვით მაღლა იდგა მიწისგან შექმნილ ატყვითაზე, მაგრამ დაავიწყდა რომ ამ ატყვითას სრული თავად ღმერთმა შთაბერა და ამგვარად ატყვითა ის ყვარაზე პაციტყვით ატყვითად.

რაც მეტად მიუთასლოვრებით სრულყოფილებას, მით მეტად დაუთასლოვრებით ღმერთს. უნდა გვასხოვდეს, რომ ჩვენ ღმერთისგან წამოვრდით და ისევ მას დაუბრუნებდებით.

ნინო ჩოგაძე

ოცათ თუ აზა ზიდა.....

მეოცე საუკუნეში ადამიანის ყოველდღიური ცხოვრება რადიკალურად შეიცვალა, დღეს გვაქვს ავტომობილები, რომლებსაც ერთი ადგილიდან მეორეზე გადავყავართ; გვაქვს გაზი და ელექტრო ენერგია, რომლებსაც გათბობისა და საჭმლის მომზადებისათვის ვიყენებთ და კიდევ უამრავი მოწყობილობა, რომლებიც ცხოვრებას გვიადვილებს; მაგრამ ჯერ კიდევ 60-ან წლებში მეცნიერები მიხვდნენ, რომ ჩვენი ცხოვრების წესი თანდათანობით გარე სამყაროს განადგურებას იწვევს.

დედამინაზე მოხმარებული ელექტროენერგია თითქმის მთლიანად ელექტროსადგურებში ინარმოება, სადაც ქვანახშირს, ნავთობსა და გაზს წვავენ. წვისას ჰაერში გამოიყოფა გაზი, რომელსაც კარბონის დიოქსიდი ეწოდება. ამ გაზს ავტომობილების გამონაბოლქვიც შეიცავს. მეცნიერები თვლიან, რომ ეს გაზი დედამინაზე დათბობას იწვევს. ამ მოვლენას გლობალური დათბობა ეწოდება. დედამინის დათბობას შეუძლია მსოფლიო კლიმატის მკვეთრი ცვლილება გამოიწვიოს, შესაძლოა ზღვის დონის აწევა, რაც დაბლობების წყლით დაფარვას გამოიწვევს.

XXX

ავტომობილები, ქარხნები და ელექტროსადგურები მუდმივად გამოყოფენ გამონაბოლქვს, რომელიც ჰაერს აბინძურებს. ქალაქებში ეს გამონაბოლქვი ზოგჯერ მძიმე ნისლს ქმნის, რომელიც ადამი-

ანებს სუნთქვაში უშლის ხელს. ამის გარდა, ზოგჯერ ხდება გამონაბოლქვის შერევა ღრუბლებთან, რის შედეგადაც დედამინაზე მონამღული წვიმა მოდის, რომელიც მცენარეებს ანადგურებს.

დაბინძურება მსოფლიოს ზღვებსა და მდინარეებსაც შეეხო. მათ ქალაქებიდან და ქარხნებიდან ჩამდინარე წყლები აბინძურებს. ამის გარდა, წვიმა სასოფლო სამეურნეო მიწებს რეცხავს და იქ გამოყენებული სასუქები ზღვებსა და მდინარეებში ჩააქვს. კატასტროფაში მოყოლილი ნავთობტანკერებიდან დაღვრილი ნავთობი სანაპიროებს აბინძურებს და ზღვის ფრინველების განადგურებას იწვევს.

XXX

პოლიეთილენი მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე ხშირად გამოყენებული მასალაა, მას ხშირად იყენებენ პარკებისა და ბოთლების დასამზა-

დებლად, რომელთაც ადამიანები ხმარებისთანავე ყრიან, პლასტმასა არ ღებება. ის დიდი რაოდენობით ხვდება ზღვაში, რის შედეგადაც ყოველწლიურად მილიონობით ზღვის ბინადარი იღუპება.

დედამინის დაბინძურების მონინალმდეგენი, მაგალითად, ორგანიზაცია „გრინფი“, სახელმწიფოთა მთავრობებისაგან დაბინძურების პრობლემის გადაჭრას მოითხოვენ. 1992 წელს 150-ზე მეტი ქვეყნის პოლიტიკოსები დედამინისადმი მიძღვნილ სამიტზე ბრაზილიაში ერთმანერთს შეხვდნენ, სადაც პლანეტის მომავალზე იმსჯელეს. მსჯელობის შემდეგ ზოგიერთი ქვეყანა დათანხმდა კარბონის დიოქსიდის წარმოების შემცირებას. მეცნიერები იმედოვნებენ, რომ ეს ქმედებები გლობალური დათბობის შეჩერებას შეუწყობს ხელს. დათბობის შენელების ერთ-ერთი გზაა ელექტრო ენერგიის სუფთა წესით მიღება.

XXX

ცხოვრების ტემპი არასოდეს ყოფილა ისეთი სწრაფი, როგორც ამჟამადაა. თანამედროვე ადამიანს მრავალმხრივი საზრუნავი აქვს: სამსახური, საყოფაცხოვრებო პრობლემები, ურთიერთობა თანამშრომლებთან და ახლობლებთან, პროფესიული სრულყოფა და სხვა. ასეთი მოთხოვნები ადამიანს ხშირად სტრესულ სიტუაციებს უქმნის. ამიტომ სტრესის პრობლემა დღეს გაცილებით უფრო აქტუალურია, ვიდრე გასულ საუკუნეებში. თითოეული ჩვენთაგანი განიცდის მას, ზოგჯერ დღეში რამდენჯერმეც კი.

სტრეს-ფაქტორები ყველა მხრიდან გარს გვახვევია. ტელევიზია, რადიო და მასობრივი ინფორმაცი-

ის საშუალებები ჩვენი გონებისკენ უშვებენ საჭირო და არასაჭირო ინფორმაციის ძლიერ ნაკადს, რითაც ინვევენ ინფორმაციულ სტრესს. ცხოვრების სწრაფი ტემპი, ცუდი ეკოლოგიური გარემო, უხარისხო საკვები — ყველა ეს ფაქტორი ინვევს ორგანიზმის სტრესულ რეაქციას. თვით ისეთი მიმზიდველი საქმიანობაც კი, როგორიცაა მოგზაურობა, შეიძლება აღმოჩნდეს სტრეს-ფაქტორი, თუ დაკავშირებულია დიდი მანძილების სწრაფ დაფარვასთან და საათობრივი სარტყლების შეცვლასთან.

მიუხედავად იმისა, რომ სტრესი თან სდევდა ადამიანს ყოველთვის, სტრესის ერთიანი კონცეფცია ჩამოაყალიბა კანადელმა ბიოლოგმა ჰანს სელიმ XX საუკუნეში. მის შემდეგ ამ პრობლემით დაინტერესდა მრავალი მეცნიერი მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში. ჰ. სელიმ დაამტკიცა, რომ სტრესი ახდენს გავლენას მთელს ორგანიზმზე.

სტრესი შეიძლება იყოს სასარგებლოც და გამოყენებულ იქნას თერაპიული მიზნით და ასევე საზიანოც. დაავადების გამომწვევი ხანგრძლივმა, ძლიერმა და ქრონიკულმა სტრესმა შეიძლება ადამიანის სიკვდილიც კი გამოიწვიოს. ასეთ დასკვნამდე მივიდა ყველა მეცნიერი, რომლებიც სტრესის პრობლემაზე მუშაობდა. აღსანიშნავია ისიც, რომ სტრესის პრობლემაში ჯერ კიდევ ბევრი რამ შეუსწავლელია. სიცოცხლე ძალიან რთულია და მის მრავალ გამოცანათა შორის სტრესი მცირე, მაგრამ ძალიან რთული საიდუმლოა ბუნებისა, რომელიც ადამიანმა აუცილებლად უნდა გახსნას. ადამიანი ვალდებულია ეს გააკეთოს და მე მჯერა, რომ ის მას შეძლებს!

ლერი კოჩალიძე

ადამიანი — სამყაროს ყველაზე

ძირი საოცრებაა

„ადამიანი თავისი არსით უძლური და უსუსური არსებაა, მაგრამ სინამდვილეა ისიც, რომ ღმერთის უსაზღვრო ძალაზე დაუდრებოთ, ის იმენს უსარმაზარ ღონეს. ყოვლისშემძლე ბატონ-პატრონის შემწეობით შესწევს მას წვეთად გაჩენილი ოკეანედ აქციოს, ნაწილაკიდან მზედ გადაიქცეს, ავიდეს სამეფო ტახტზე და ამასთანავე აბსოლუტურ ღატაკად დარჩეს.“

ფეთქულაჰ გიულენი

უძველეს, შუა საუკუნეების თუ თანამედროვე ლიტერატურულ წყაროებში, ისტორიულ დოკუმენტურ მასალებში, მეცნიერულ თუ მხატვრულ ლიტერატურაში რა არ დაწერილა მსოფლიოს საოცრებათა შესახებ, რამდენი კინოფილმი და ტელევიზიური პროგრამა არ მიუძღვნიათ ჟურნალისტებს საოცრებებისადმი. კაცობრიობამ უკვე მეორედ დაასახელა მსოფლიოში არსებულ საოცრებათა ახალი შვიდეული, იმდენად დიდია ინტერესი ადამიანის ხელით შექმნილ საოცრებათა ნიმუშებისადმი:

1. ჩინეთის დიდი კედელი;
2. კლდეში ნაკვეთი კომპლექსი იორდანიაში;
3. ქრისტეს კანდაკება ბრაზილიის ქალაქ რიო-დე-ჟანეიროში;

4. ძველი ინკების კალაქი მაჩუ-პიკჩუ პერუში;

5. ძველი მთის ტომის პირამიდა ჩიჩენ-იტცა მექსიკის ნახევარკუნძულ იუკატანზე;

6. რომის კოლიზეუმი;

7. ინდოეთის ტაჯ-მაჰალი;

რამდენი უცხოელი მოგზაური, ტურისტული და მკვლევარი არ დაუტყვევებია ეგვიპტის პირამიდებს, ჩინეთის დიდ კედელს, ეიფელის კოშკს, ტრანსამერიკის პირამიდულ შენობას, პეტროგლიფების ცათამბჯენ კოშკებს მაღალიზიაში, ჰისის გადახრილ კოშკს იტალიაში, საინჟინრო, სატრანსპორტო თუ

ბუნებრივ საოცრებებს, ათეულობით საოცარ მეცნიერულ გამოგონებას, მაგრამ იშვიათად თუ ვინმე დაფიქრებულა საოცრებათაგან ყველაზე დიდ საოცარ არსება—ადამიანზე.

რაც არ უნდა ღრმად ჩავეძიოთ საოცრებათა საგანძურს, როგორი დიდი ინტერესითაც არ უნდა

დავლამქროთ საოცრებათა იდუმალებით მოცული ლაბირინთები, ვერსად ვიპოვოთ თვით ადამიანზე დიდ საოცრებას, რომელიც ღმერთს დედამიწასა და მთელი სამყაროს ყველაზე ძვირფას და საოცარ არსებად გაუჩენია. ღმერთმა დაანათლა ადამიანს ისეთი სამკაულები სხეულის ორგანოების

სახით, რომელთა მოქმედებაში მოევანითაც შეძლო ადამიანმა მსოფლიო საოცრებების შექმნა. ანტიკური ხანიდან მოყოლებული მათემატიკური ნიჭის წყალობით ადამიანმა გამოთვალა გრანდიოზული საოცრებების მშენებლობების სიზუსტე ათეულობით საუკუნეგაძლებულ ჰირამიდებს დღევანდელმა ცივილიზებულმა მსოფლიომ ვერ ამოუხსნა საიდუმლოებანი, უსაზღვრო და უსასრულოა ადამიანის შესაძლებლობანი.

ადამიანი იმიტომაცაა საოცრებათა შორის ეველასე დიდი საოცრება, რომ ის ცოცხალი, თავისი ჭკუითა და აზროვნებით მოძრავი, ათასგვარ საოპერაციო თუ სამოქმედო პროცესშია ჩაბმული და წარმატებით ართმევს თავს თავის მოვალეობას.

მისი ეს სილუდი თუ უხილავი, კონკრეტული თუ აბსტრაქტული ადამიანური ნიშნები არც ერთ სხვა არსებას არ გააჩნია, უფრო მეტიც: სამყაროში არსებული ეველა საოცრება ხომ (გარდა ბუნებრივი საოცრებებისა) ადამიანის ჭკუითა და ხელითაა შექმნილი. ადამიანის გონებამ და გამჭრიახმა ქედებამ დაიპყრო და აითვისა ხმელეთი, მისწვდა მეცნიერულ საიდუმლოებებსა და მოუხსნა ახსნა ბუნებრივ კანონზომიერებებს, გამოიკვლია წყალქვეშა და დედამიწისქვეშა პროცესები, აიჭრა კოსმოსში და ნამდვილი რევოლუცია მოახდინა ასტრონომიაში, შეაერთა კონტინენტები, ქვეყნები, თავის სარგებლობაში

მოაქცია ბუნებრივი რესურსები, ადამიანმა პროგრესისა და ცივილიზაციის ჰიკს მი-აღწია კომპიუტერული, აუდიო და ვიდეო ტექნოლოგიის დანერგვით პრაქტიკაში. საკმარისია ადამიანმა შესდო მრავალსართულიანი ცათამბჯენების თანამედროვე მეგაპოლისების, წყალში აშენებული ხელოვნური კუნძულების სურათებს, ათას საინტერესო პროექტს, შეიხედო მიწისქვეშა სეისმოლოგიურ სადგურებში, წყალქვეშა ნაპებში, რადიო და ტელელოკაციურ და-ნადგარებში, თვითმფრინავებსა

თუ რაკეტებში, ჩქაროსნულ მატარებლებსა თუ მთიდან მთაზე გადაჭიმული ბაგირების კაბინებში, რთული მექანიკური კონსტრუქციების ქარხნებში, რომ განცვიფრებაში არ მოხვიდე ადამიანის გამოგონებებით, ნახელავით მეცნიერული მიღწევებით, ახალი აღმოჩენებით.

ადამიანის ტვინი მართლაც ამოუწურავი ანომალია და ჭკუის საგანძურის არსენალია. ვიცით დედამიწაზე რამდენიმე მილიარდი ადამიანი ცხოვრობს. ისინი სხვადასხვა რასის, კანის ფერის, ეროვნების, ეთნიკური წარმომავლობის, რელიგიური აღმსარებლობისა თუ სხვა ნიშნებით ძალიან განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან. ეველასე დიდი საოცრება ადამიანში კი ის არის, რომ არც ერთი მათგანი მეორეს არ ჰგავს ისე, ვერ გაარჩიო ერთმანეთისაგან. აქ ეველასე საკვირველი ბიოლოგიური ნიშ-

ნების (თითის ანაბეჭდები, სისხლი), რაც ძალიან უადვილებს სამსახურს კრიმინალისტებს. თანამედროვე რენტგენოლოგიამ და ექოსკოპიამ ზომ სრულად გააშუქა ადამიანის სხეული და წინასწარ ამოიცნო დედის საშოში ჩასახული ემბრიონის სქესი.

საოცრებაა ტუუში ადამიანების გაჩენაც, რომლებიც თითქოს ძალიან ჰგვანან ერთმანეთს, მაგრამ მედიცინა, თვით ადამიანის გამჭრიახი თვალის მკვეთრად განასხვავებს მათ, ან როგორ შეიძლება საოცრად არ ჩაითვალოს სამი, ოთხი, ხუთი და ექვსი ტუუზის დაბადებაც კი, თუნდაც დედის საშოში მდებარი და მამრი ნაყოფის ერთდროულად განვითარება. ამ საოცრებას ზომ არაფერი შეედრება დედამიწის ზურგზე ღმერთის მიერ ამქვეყნად მოვლენილ თითოეულ ადამიანში იმდენი საოცარი ნიუანსია, იმდენი საიდუმლო მოლექულება და უჯრედია, მათი აღმოჩენა თვით მისი მბოძებელის გარდა არავის შეუძლია. ამის მაგალითად ტელეგრაფებმა „სამეაროს საოცრებაში“ ნაჩვენები ერთი სიუჟეტიც საკმარისია, რომელიც ნამდვილი ამბავია და ზოგისთვის დაუჯერებელიც: 18 წლის ინდოელი ბიჭი, რომელიც ფეხებითა და ხელებით ერთდროულად სამ სხვადასხვა ენაზე წერს, ან უსინათლო ქუჩაში თუ სცენაზე მჯდომი თუ მდგომი რამდენიმე ინსტრუმენტზე ერთდროულად ხელებითა და ფეხებით უკრავს, ხოლო გინესის რეკორდების წიგნს თუ გადავშლით, ვერ დავითვლით ადამიანის მიერ დამუარებულ რეკორდების რიცხვს, რაც ჩვეულებრივ ადამიანებს საოცრებად ეჩვენებათ, ადამიანი საოცრებათა შორის მართლაც ეველასე დიდი საოცრებაა.

დედამიწის ზურგზე მცხოვრებ თითოეულ ადამიანში იმდენი ძვირფასი კონკრეტული

და აბსტრაქტული ნიშანია, იმდენი საოცარი თვისებაა, რომელთა სრულ ამოწურვასაც მთელ თავის სიცოცხლეში ვერ ასწრებს. თვით მათი მატარებელი ჰირონებისთვისაც უცნობია საკუთარი თავის შესაძლებლობა, საკუთარი ფენომენის აღმოჩენის საოცრება. ამიტომაც მართებს ეველას ადამიანის სასწაულის გაფრთხილება. ამოდ როდი ამბობდა ზოეტი მამია გურიელი:

„იუავი ტურფა, იუავ უებრო,
მდიდარი, ბრძენი, მხნე და ჭკვიანი,
მაგრამ ფიქრისგან არ განიშორო,
რომ შენ ხარ მხოლოდ ადამიანი!“

უდიდესი ცოდვაა, რასაც ადამიანის კლონირება ჰქვია. სრულფასოვანი ადამიანის გაჩენა მხოლოდ ღმერთის ნებითაა შესაძლებელი. ეველა ადამიანი მშვენიერი და ლამაზია, არავის არ აქვს უფლება საკუთარი თავი სხვაზე მაღლა დაუყენოს. წმინდა მუჰამედ შუამავალი ამბობს:

„ადამიანს ცოდვად ისიც ეოფა, სხვა ადამიანს ზემოდან რომ დახედოს.“

დაფიქრდი ადამიანო! შენ მართლაც საოცრებათა შორის ეველასე დიდი საოცრება ხარ, შენ ეველა საოცრებასა და ეველაფერზე მაღლა მდგომი უდიდესი გამჩენის შემოქმედების ბრწევივალე ნაყოფი ხარ, ევედრე ღმერთს არ მოგაკლოს ადამიანის უბადლო ნიშნები, ილოცე ადამიანის მოდგმის ნაყოფიერი სიცოცხლისა და ამქვეყნიური და იმქვეყნიური კეთილდღეობისათვის!

მიხეილ გელაძე

ზეთისხილი: დროით შემოწმებული მეგობრობა

დალოცვილი მკენარე

ამბოზენ, დედამინაზე ზეთისხილი, როგორც მკენარე, სულ წოჭა 14 ათასი წელია არსებობს. ამდენივე წელია ის არსებობს კელური ფორმით. ზეთისხილის ხეების კულტურის გამოყვანა დაიწყო ექვსი ათასი წლის წინ.

ამ დროის მონაკვეთში ადამიანის სიყვარული და პატივისცემა ზეთისხილისადმი მხოლოდ გაძლიერდა.

ზეთისხილის ხეების სამშობლოდ ითვლება აზიის სამხრეთ-დასავლეთი. ადამიანმა იქვე დაიწყო ამ მკენარის მიზანდასახული გაშენება. უძველესი დროიდან ბაბილონსა და ეგვიპტეში ზეთისხილის ხეებს დიდი რაოდენობით აშენებდნენ. ერთი ლეგენდის მიხედვით, მოგზაური მექადან მაროკოსაკენ მიმავალ გზას ზეთისხილის ხეების ჩრდილში გაივლიდა.

თვითონ ხეს გააჩნია უნიკალური დახასიათება, შეიძლება ამიტომაც იწყება ყურანის ერთ-ერთი სურა ამ მკენარის

გახსენებით:

„ვფიქვ, ლელვსა და ზეთისხილის ხეს!“ (სურა „ჭინი“, აიათი 1)

ზეთისხილი ძალიან დიდხანს ეწოტება. არსებობს ზეთისხილის ხეები, რომელთა წლოვანობა ათას და მეტი წლის ხნისაა. შეიძლება ითქვას, ყოველი მათგანი ადამიანთა ისტორიის წარმართი მონაწილეა.

ზეთისხილი ამტანი მკენარეა. მას კარგად გადააქვს გვალვა და უძლებს ხანმოკლე, თხუთმეტი გრადუსიან ყინვებს. ზეთისხილი ასრმოწდათი წლის ასაკშივე კი იძლევა უხვ მოსავალს, შემდეგ, არც ისე რეგულარულად, მაგრამ მაინც იძლევა ნაყოფს. ის არის არა მარტო ხანდაზმულობის, არამედ გადარჩენის სიმბოლო. თუ ხანძრის ან ჭექა-ქუხილის შემდეგ ხისგან დარჩება მხოლოდ პატარა ნაწილი, რამდენიმე დღის შემდეგ ის იწყებს ზრდას და ზეთისხილი ხელმოკლედ აღმოჩენდება.

ამიტომ არაა საკვირველი, რომ ზეთისხილის ხის მერქანი, რომელიც განსხვავდება თავისი ძლიერი და მჭიდრო სტრუქტურით, ძლიერ ფასობს ყველა ფურგალი-ხელოსანს ოსტატთა შორის. ბევრი ქვეყნის კულტურაში ზეთისხილი მონაწილეობს რელიგიურ წეს-ჩვეულები-სას-კანდელეზო ზეთისხილის ზეთით, რომელსაც არ აქვს ჭვარტლი, ანათებდა ეგვიპტის ტაძრებს, ქრისტიანულ ეკლესიებსა და მუსლიმანურ მეჩეთებს. სახელდობრ ყურანში (სურა „ნური“, აიათი 35) ლაპარაკია ზეთისხილის ზეთის შესახებ.

ზეთისხილის ხე არაერთხელაა მოხსენიებული ნმინდა აიათებში. სურა „ენამში“ ზეთისხილი მოხსენიებულია, როგორც ალლაჰის მიერ დალოცვილი მცენარე:

„ჩვენ ვზრდით ვაზს, ზეთისხილსა და ბრონეულს, რომლებსაც გააჩნიათ მსგავსება განსხვავება. შეხედეთ მათ ნაყოფს, როდესაც ჩნდება და მნიფდება. ჭეშმარიტად, ამაში ზეირური სასნაყლია მორწმუნე ხალხისათვის.“ (სურა „ენამი“, აიათი 99)

ეს შემთხვევითი არაა. მთლიან ხეს, ქერქს, ფისს, ნაყოფს, ნაყოფის ზეთსა და ფოთლებს გააჩნია სასარგებლო თვისებები, ყველაფერი ეს ემსახურება ადამიანის კეთილდღეობას.

აი, მაგალითად ზეთისხილის ფოთლებისაგან, რომლებიც შეიცავს „ოლუროპინს“ – ნივთიერება, რომელიც ადაზღებს წნევას, აკეთებენ ნაყენს და სარგებლობენ სამკურნალო მიზნებისათვის. ზეთისხილის ფოთლებს გააჩნიათ უნარი ებრძოლონ ბევრ ინფექციურ დაავადებას. ცნობილია, რომ ზეთისხილის ხის ფისი ანთების საწინააღმდეგო და ჭრილობის სხვადასხვა შეხორცებითი თვისებების მატარებელია.

მწვანე თუ შავი?

მაგრამ უფრო პოპულარულია ზეთისხილის ხის ნაყოფი, რომლებსაც გააჩნიათ ორმაგი სახელწოდება ზეთისხილი და ზეთის ხე. ისინი განსხვავდებიან ფერით: ერთი მწვანეა, მეორე კი ბნელი. ფერი დამოკიდებულია მნიფობის ხარისხზე. რაც უფრო ბნელია ზეთისხილი, მით უფრო მნიფა და მით მეტი რბიმი მის რბილ კანში (75%).

ზეთისხილი რბიმების გარდა შეიცავს ასამდე სასარგებლო ნივთიერებას: რიტებს, ნახშირწყლებს, უჯრედისს, კალიუმს, ნატრიუმს, კალციუმს, ვიტამინებს – A, B, E. და ა.შ. ამ ნივთიერებების წყალობით ზეთისხილი ამერებს გულის, სისხლძარღვთა, კუჭისა და ღვიძლის დაავადებებს რისკს.

ზეთისხილის ნაყოფი არეგულირებს ორგანიზმში მარილებისა და რბიმების ათვისებას, მას გამოჰყავს ორგანიზმიდან საზიანო ქოლესტერინი და აჩქარებს ნივთიერებათა რვლას, არ აძლევს საშუალებას დაიღუქოს ზედმეტი მარილები.

უკანასკნელი მიზეზით ზეთისხილი სასარგებლოა ქალებისათვის ორსულობის დროს, რადგანაც ზეთისხილის ნაყოფი სწრაფად აღადგენს ამ პერიოდში მომავალი დედის მიერ დაკარგულ მინერალურ ნივთიერებებსა და ნატრიუმის მარილს, ამავედროულად საზიანო მარილებს ორგანიზმში გაჩერების საშუალებას არ აძლევს.

ზეთისხილს გააჩნია უნარი დაიცვას კანი ულტრათიისფერი სხივების გადაჭარბებული ზემოქმედებისაგან და მონაწილეობს კანის კიბოს პროფილაქტიკაში. ვინაიდან, სუბტროპიკულ კლიმატში გაზრდილი ნაყოფი იძულებულია მთელი წელი ეწინააღმდეგებოდეს ულტრათიისფერ სხივებს და გამოიმუშავოს ჭარბი დამცავი საშუალებები.

რამდენი ზეთისხილის ჭამაა საჭირო,

რომ მან ადამიანს უმკურნალოს? ამის განსაზღვრული ნორმა არ არსებობს.

ზეთისხილი სასიამოვნო საჭმელია. ის გამოიყენება, როგორც დასაყოლებელი გარნირის სახით, ასევე სალათებისა და კერძების შემადგენლობის გასაღამაზე-ზღაფ.

ასპროენციანი სარგებელი

მაგრამ ყველაზე მთავარი რისთვისაც აგროვებენ ზეთისხილის ხის ნაყოფს, ეს არის ზეთუნის ზეთი. მისი წარმოებისათვის გამოიყენება მთელი მსოფლიოში შეგროვებული ზეთისხილის 93%. ზეთისხილისგან ზეთს წურავენ საბერძნეთში, იტალიაში, ესპანეთში, თურქეთში, სირიაში, ტუნისში, მაროკოში, ეგვიპტეში, ალჟირსა და პორტუგალიაში. თავისი უნიკალური სამკურნალო, გემოსა და კოსმეტიკური თვისებების გამო

ზეთისხილი ძალიან ღირხანს ქოჩბლობს. არსებობს ზეთისხილის ხეები, რომელთაგან ათასი და მეტი წლის ხნისაა. შეიძლება ითქვას, ყოველი მათგანი ადამიანთა ისტორიის ქოჩბალი მონბეა.

ჟერ კიდეც რამდენიმე ათასი წლის წინ, ზეთისხილის ზეთს „თხევად ოქროს“ უწოდებდნენ და მას იყენებდნენ, როგორც ფულის ერთეულს, ისევე როგორც ძვირფას მეჭალებს. დამნიფებული ზეთისხილი შეიქვას იმდენ ზეთს, რომ გამოწურავენ გათბობის გარეშე,

უბრალოდ წნეხვენ ნაყოფს. პირველი გამოწანური, ქვი, გათბობის გარეშე იძლევა საყუთესო ზეთისხილის ზეთს. ეს არის ზეთისხილის სუფთა წვენი. მისი ფერი ღია მწვანედან მუქ მწვანეში გადადის, გემოს კი დასდევს მღოგვისა და სიმწარის მსუბუქი გემო. ეს ზეთი გამოიყენება სალათების მომზადებისა და სამკურნალო მიზნებისათვის.

ნედლეულის გათბობის შემდეგ შეიძლება მივიღოთ დაბალი ხარისხის ზეთი. ეს ზეთი ინარჩუნებს პრაქტიკულად ყველა სასარგებლო თვისებას, გამოიყენება სალათებისა და შეწვისათვის. თუ გავაგრძელებთ ზეთისხილისაგან წვენის გამოწურვას და მის გასუფთავებას მივიღებთ რაფინირებულ ზეთისხილის ზეთს, რომელშიც არ არის ზეთისხილის სპერიფიკური სუნი და რომელიც გამოიყენება შეწვისათვის.

კულინარიაში ზეთისხილის ნაყოფის ზეთი, სათავეში უდგას ყველაზე პრესტიჟულ ზეთებს. შეწვისას რაფინირებული ზეთისხილის ზეთი არ ზოლავს, არ შეინოვება პროდუქტში და მასში მრავალჯერადი თერმიული გადაშუშავებისას არ ჩნდება კანცეროგენული ნივთიერება, ამიტომ მასზე შეიძლება მომზადდეს რამოდენიმეჯერ. ზოსტენულის სალათის ზეთის აქრევს ახალგაზრდობისა და ჟანმრთელობის საშუალებად.

ზეთისხილის ზეთი უძველესი დროიდან ფასდებოდა თავისი სამკურნალო თვისებებით. დღეში ერთი სუფრის კოვში ზეთისხილის ზეთის მიღება იქვს ორგანიზმს ათეროსკლეროზის, სისხლძარღვების ტრომბის, კუჭის წყლულისა, გასტრიტისა და ზევრი სხვა დაავადებებისაგან. ზეთის საიდუმლო სასარგებლო ნივთიერებათა ერთობლიობაშია, რომელიც წარმოდგენილია კონცენტრირებული სახით. ასეთი ნივთიერებებია ოლეინასა და ლინელოვას მჟავები.

ოლეინა ანანევრებს ქოლესტერინს და გამოდევნის მას ორგანიზმიდან, ამაგრებს სისხლძარღვთა კედლებს, ხდის მათ უფრო ელასტიურს.

ლინეოლუკის მჟავა ხელს უწყობს ჭრილობის სწრაფ შეხორცებას, აუტოტესებს კოორდინაციასა და მხედველობას. განსაკუთრებით სასარგებლოა ეს მჟავა ზავშვის ორგანიზმისათვის, ის ზემოქმედებას ახდენს ზავშვის ნერვულ სისტემაზე. ზეთისხილი შეიწავს ამ მჟავას იმავე რაოდენობით, რამდენიც არის ფეფოს რძეში.

ზეთისხილის ზეთი უძველესი დროიდან ფასდებოდა თავისი სამკურნალო თვისებებით. დღეში ერთი სუფრის კოვზი ზეთისხილის ზეთის მიღება იწავს ორგანიზმს ათეროსკლეროზისაგან.

ქვიმოვან მჟავასთან ერთად ვიტამინები A, B, E, D, K და აგრეთვე ნივთიერება პოლიფენოლი ამაგრებს იმუნურ სისტემას, ანელებს დაბერების პროცესს და წინააღმდეგობას უწევს კიბოს განვითარებას. ჩიკაგოს (აშშ) სამედიცინო უნივერსიტეტის ფაკულტეტის სპეციალისტების მიერ ჩატარებული კვლევის შედეგად დადგინდა, რომ ზეთისხილის ზეთის მთავარი კომპონენტი ოლეინის მჟავა ზლოკირებას უკეთებს ონკოგენების მუშაობას, რომლებიც წარმოადგენს კიბოს მთავარ მიზეზს. სხვადასხვა ქვეყნების მეცნიერები ამტკიცებენ, რომ ზეთისხილის ზეთს შეუძლია კანის, ფილტვებისა და მსხვილნაწლავის კიბოს შენელება. გარდა ამისა, ქალები, რომლებიც რეგულარულად იღებენ ზეთისხილის ზეთს, მკერდის კიბოს წარმოქმნის რისკს 45%-ით ამცირებენ.

თუ გავითვალისწინებთ, რომ ზეთისხილის ზეთს ორგანიზმი ითვისებს სათანადო ნაბეჭრის შემდეგ, რზოველთა რზომებისა და მიზესუმიზირას ზეთისაგან განსხ-

ვავებით, მაშინ ღარნმუნებით შეიძლება ითქვას, რომ ზეთისხილი ნამდვილი სასწრაფო ღახმარებაა ადამიანის ყველა ორგანოსათვის.

ზეთისხილი ემსახურება არა მარტო ჯანმრთელობას, არამედ სილამაზესაც. ვიტამინები A და E, რომლებსაც შეიწავს ზეთისხილი დიდი რაოდენობით, აუტოტესებს კანისა და თმების მღვრ-მარეობას, ამიტომ ის გამოიყენება კრემებისა და ნიღბების შემადგენლობაში, რომლებიც იხმარება კანის ელასტიურობისა და სიმკკიერისათვის, ხოლო თმების ზზინვარებისა და გამაგრებისათვის. ზეთისხილის ზეთი საუკეთესოდ შეიწოვება კანში და არ ინვეცს არავითარ ალერგიას.

ზეთისხილი კეთილგანწყობილია ადამიანისადმი. ის შექმნილია მისთვის და თუნდაც მისი გემო ვერ შეიყვარო იმნამსვე, მისი სარგებლიანობა შეუფასებელია.

ზეთისხილის ზეთი უძველესი დროიდან ფასდებოდა თავისი სამკურნალო თვისებებით. დღეში ერთი სუფრის კოვზი ზეთისხილის ზეთის მიღება იწავს ორგანიზმს ათეროსკლეროზის, სისხლძარღვების ჭრომის, კუჭის ნელოლის, გასჭრიტისა და ზევრი სხვა ღავავადებებისაგან.

* * * *

ოლეინას მჟავა (უკერი კარბონმჟავა C17 H33 COOH).ლინოლიევიას მჟავა (ლათინური LINUM-სელი და OLEUM-ზეითის ზეთი), ლიმონმჟავას, მანგანუმისა და კობალტის მარილები, რომლებიც ხელს უწყობენ ზეთების, საღებავებისა და ლაქების სწრაფად გაშრობას.

თარგმნა
გურამ ხოზრევანიძე

როგორ ვევედროთ უდიდეს ალლაჰს

დედამიწაზე არსებული ყველა სულიერი – ჰაერზე, წყალზე, მიწაზე და მზეზე დამოკიდებულია. ქვეყნად ახალშობილ ბავშვს დედის რძე და ყურადღება სჭირდება.

თესლი რომ აღმოცენდეს მიწა სჭირდება. მიწას – წვიმა, წვიმას ღრუბელი სჭირდება. ფრინველებს საფრენად – სივრცე, თევზებს სიცოცხლისთვის წყალი სჭირდებათ. ყველა ცოცხალ არსებას არსებობისათვის სხვა არსების დახმარება სჭირდება. არავისზე, რომ არ არის დამოკიდებული და არავის დახმარება არ სჭირდება ერთადერთი უდიდესი ალლაჰია. ის სამყაროს გამჩენია. სულიერი არსებებისთვის სიცოცხლის მიმნიჭებელი ის არის. ვერცერთი სულიერი ვერ იარსებებს მის გარეშე. მისი ნება-სურვილის გარეშე ვერაფერი მოხდება სამყაროში.

ვარსკლავები ალლაჰის ძალის შემწეობით კაშკაშებს, მზე მისი ბრძანებით ამოდის და ჩადის, მთვარე მისი ბრძანებით სუფევს ცის კაბადონზე. ის სამყაროში არსებული სულიერი და უსულო არსებების ბატონ-პატრონია. ამოსუნთქვა, ჩასუნთქვა, ნაბიჯის გადადგმა, ყოველი ახალი მეცნიერების დაუფლება, ყოველი საქმის კეთება მხოლოდ უდიდესი ალლაჰის ბრძანებით ხდება. მან დედამიწა წყლის ნაკადულებით შეამკო, სასუნთქი ჟანგბადი

შექმნა, ღამეში უკუნი სიბნელე, რომ არ ყოფილიყო, მთვარე და ვარსკლავები გააჩინა. იწვიმოს და წყლის ნაკლებობა არ იყოსო ცაში ღრუბლები შექმნა. სხვადასხვა ფერის, სუნის, გემოს ხილბოსტნეული, პურის თავთავი, ხორცისა და რძის ნაწარმისთვის ცხოველები მან შექმნა. ამ ყველაფერზე „იქმნო“ თქვა და ისინიც შეიქმნა. დაფიქრდეთ, მისი ნების გარეშე სადმე წავალთ? წყალს დავლეოთ? ამოსუნთქვის შემდეგ ჩავისუნთქავთ? რა თქმა უნდა

ალლაჰის ნების გარეშე ვერაფერს შევძლებთ.

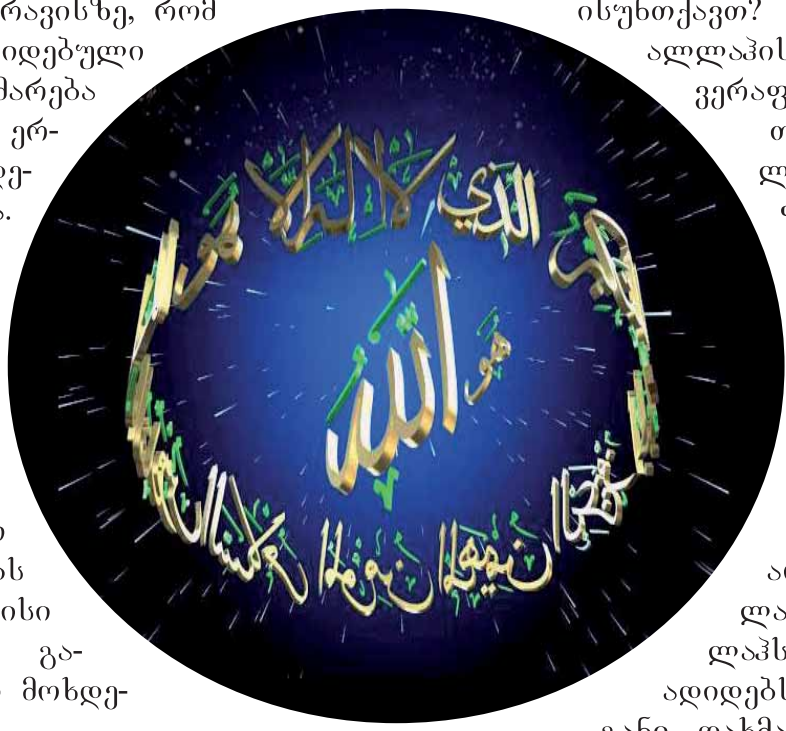
თუკი მეტყველებ, ისმენ, ხელფხს ამოძრავებს, ეს ყველაფერი მისი ნებით ხდება.

ყველა არსება თავის ენზე მეტყველებს. ცასა და დედამიწაზე არსებული ყველა არსება ალლაჰს ახსენებს და აღიდებს. ყველა მათგანი დახმარებას ალლაჰს

სთხოვს.

„არ არსებობს უფრო ძვირფასი რამ, ვიდრე ალლაჰზე ვედრება.“ (იბნ მაჯე, ვედრება; 1)

დილას და საღამოს ცაში ფრინველები გალობენ; ყვავილები იფურჩქნებიან, სასიამოვნო სურნელს აფრქვევენ დედამიწას და ხასხასა ფერებს წარმოგიდგენენ. ჭინჭველა თავის გადასარჩენად პურის თავთავს მიათრევს. ხეები თესლს მიწას აძლევს, რათა ისევ ზედაპირზე აღმოცენდეს და გემრიელი

ნაყოფი მოგვცეს.

ყველაფერ ამისთვის ალლაჰს მადლობა უნდა შეეწიროთ. ყურანში ნაბრძანებია:

„მადლიერნი იყავით და ჩემს წყალობას გაგიმრავლებ...“ (სურა იბრაჰიმი, აიათი 1)

უდიდესი ალლაჰი ჩვენგან ვედრებას ელოდება.

მზე ყოველ დილას ჩვენთვის ამოდის. ფრინველები სხვადასხვა ხმით ჭიკჭიკებენ. ფუტკარი თაფლს ამზადებს, ვარდები სუნამოს გვიმზადებს, წყაროები ჩუხჩუხებენ და ყველაფერი ეს ჩვენთვის გააჩინა მაღალმა ღმერთმა.

ყოველივე ესენი ჩვენთვის უსასრულო და უდიდესი პატივია. ჩვენს გამჩენს ძალიან ვუყვარვართ. ამ სიყვარულისთვის უამრავ სარჩოს გვაძლევს. ჟანგბადის ჩასასუნთქად ცხვირი, ტვინის დასაჭერად ხელები, სასაუბროდ ენა, დასანახად თვალები, გასაგონად ყურები, სასიარულოდ ფეხები გვიწყალობა. ჩვენს გამჩენ მაღალ ღმერთს რამდენი მადლობაც არ უნდა ვუთხრათ და ვადიდოთ ცოტაა.

ერთმა მეგობარმა, რომ პატივი მო-

გავაგოს მის პატივისცემას არ დავივიწყებთ, დედ-მამის სიყვარულს სხვადასხვაგვარად გამოვხატავთ, მათი ჩვენდამი ზრუნვა მუდამ გვახსოვს, განა შეიძლება დავივიწყოთ ჩვენთვის ამდენი სიკეთის მბოძებელი ალლაჰი? განა სამაგიეროს გადახდა არ გვევალება? რა თქმა უნდა გვევალება. სამაგიერო კი მისი სიყვარული, მის ბრძანებებზე მორჩილება, მისთვის უთვალავი მადლობის გადახდაა საჭირო. ეს კი ღვთისმსახურებითა და ვედრებითაა შესაძლებელი. ალლაჰს უყვარს ის, ვინც მას თაყვანს სცემს და ევედრება. ვინც მას ემადლიერება, მას წყალობას უმატებს.

უდიდეს ალლაჰს ჩვენი ლაპარაკი ესმის

ალლაჰს ჩვენი ვუყვარვართ, ჩვენც ის გვიყვარს. ჩვენს სურვილებს მას შევჩივლებთ. გულის სიღრმიდან ვევედრებით. მან იცის ყველა ჩვენი საიდუმლო და დარდი. იცის ჩვენი მდგომარეობა და ისმენს ჩვენ ხმას. მას ნებისმიერი ადგილიდან ესმის ჩვენი. ნებისმიერ ადგილზე გვხედავს და თვალყურს გვადევნებს. გვეხმარება ნები-

სმიერ განსაცდელში, უდიდეს ალლაჰს ჩვენი ვედრება ისევე ესმის, როგორც სხვა ყველაფერი. იმასაც ხედავს როგორ ვაფასებთ ბოძებული წყალობებისთვის. თუკი ღვთისმსახურებას შევუსრულებთ და შევევედრებით ხმამაღლა ან ჩურჩულით, ან უსიტყვოდ, გულში ის მაინც შეისმენს ჩვენს ვედრებას.

ნურჯივან აბაშიძე

სიყვარულის თეთრი ანგელოზი

მიყვარს ოცნება! ოცნება ჩემი აზრით ცასავით ლამაზია. ცა კი იმიტომ არის ლამაზი რომ უსასრულო, უსაზღვრო და მიუსაფარია. ეს ყველაფერი კი სიყვარულის საძირკველია. იმ სიყვარულისა, რომელმაც საზღვარი არ იცის, რომელსაც დასასრული არ აქვს და რომელსაც თავშესაფარი არ სჭირდება, რადგან ის დამსხვრეული ბროლივით მთელს სამყაროშია მიმოზნეული.

ამ სიყვარულით დატკბობა ყველას არ შეუძლია, რადგან მისი შეგრძნების უნარით ღმერთმა მხოლოდ ევას მოდგმა დააჯილდოვა, ამ სიყვარულს კი დედობრივი სიყვარული ჰქვია. ღმერთმა ევა, ქალი შექმნა სინაზისა და მარტოობის სიმბოლოდ, მაგრამ მისი დაღატი-სათვის ბოლომდე მაინც არ მიატოვა მარტოობის ლაბირინთში და დედობა უწყალობა.

დედა! დედა, დედა და კიდევ დედა, ეს სიტყვები მთელი ჩემი ცხოვრება უსასრულოდ მეორდებოდა, კლდიდან მომსკდარი ლოდივით გრუხუნით ეშვებოდა ჩემი გულის უფსკრულებში და სულს მიხუთავდა.

მწერლები და პოეტები დედას თეთრ ანგელოზს უწოდებენ. მართლაც, სიტყვა დედაც კი ფრთებგაშლილი ანგელოზია, რომელიც შეიძლება ნებისმიერ წუთს გაგიფრინდეს და მარტო დაგტოვოს. მე ძალიან ადრე გამიფრინდა ჩემი ანგელოზი, რომელმაც სიზმრებშიც კი მიმატოვა. ასე,

რომ სიტყვა დედა ჩემთვის ჰაერში გაფრენილ პეპელას დაემსგავსა, რომელსაც ჩითისკაბიანი გოგონა ყაყაჩოების მდელზე დასდევს დასაჭერად. დედის სიყვარულის გარეშე დარჩენა საშინელება სულაც არ ყოფილა, საშინელება მოგონებების არქონა ყოფილა. მოგონებებისა, რომელიც მომავლის საზრდოა. წარსულის გარეშე არაფერია მომავალი. მე დიდხანს გაეურბოდი ჩემს წარსულს, რათა ჩემი

მარტოობა გამემართლებინა და დედისთვის მეპატივბინა, რომ მიმატოვა და ამ უარყოფაში წლებიც გავიდა. საკუთარი სულიც დავკარგე და საკუთარი მეც, მაგრამ ღმერთი ზურგს არასდროს შეაქცევს ადამიანს თურმე. ერთი ხელით თუ წაართმევს მეორეთი აუცილებლად დააჯილდოებს.

ასე, რომ რწმენა არასდროს დაკარგოთ, ძებნა არასდროს შეწყვიტოთ!

ყველამ გაუფრთხილდით თქვენს ანგელოზებს! მოეფრეთ, ხშირად უთხარით რომ

გიყვართ, თორემ ადრე თუ გვიან ღმერთი მათაც დააჯილდოებს ანგელოზების ფრთებით და მაშინ კი დაგვრჩება უთქმელი სიტყვები, რომლებიც შემდეგ ცხოვრების ბორკილებად გადაიქცევიან.

p. S. მე ძალიან ამაყი ვარ, რადგან ამ სიტყვებს ვწერ ქალი, მომავალი დედა.

წმინდა ევას შექმნა და წმინდა ადამის ქორწინება

წმინდა ევას შექმნის შესახებ უდიდესი ღმერთი ასე ბრძანებს:

„თქვენი, ერთი სულისგან (ადამისგან) შექმნილი, მის გვერდით სიმშვიდე იზოვოსო, ცოლის (ევას) შექმნილი ის არის.“ (სურა აარაფი, აიათი 189)

როგორც ცნობილია, მარადისობაში მხოლოდ უდიდესი ღმერთი არსებობდა. იმ მიზეზით რომ მისი არსებობა ცნობილი გამხდარიყო, მან მრავალრიცხოვანი სამყარო შექმნა და ცოცხალი არსებები შექმნა. აქედან გამომდინარე, ეველა არსების შექმნის მიზეზი ღვთიური სიყვარულია. ამ სიყვარულის სრულყოფილი მიზანი ადამიანის ღმერთთან დაბრუნებაა. ამ მიზანთან მისაღწევად კი „მოსამზადებელი ეტაპის“ გავლა საჭირო.

უდიდესმა ალლაჰმა, იმის გამო, რომ მარტოობა მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი თავისებურებაა, ეველა არსება წვეილად შექმნა და მათში ერთმანეთისადმი მიზიდულობის ძალა ჩადო. სწორედაც, სამყაროში არსებული ეველა ნაწილაკი, მარცვალდი, უჯრედი, მცენარე, ცხოველი, ადამიანები, ნივთიერებები, ატომში არსებული ელექტრონის და პროტონის მსგავსი ფარული ელემენტებიც კი, თავიანთი მახასიათებლებით „წვეილობის“ კანონს ემორჩილება. სწორედაც აიათ-

ში ნაბრძანებია:

„ჩვენ ეველაფერი წვეილად შევქმენით. იმედია რომ გაკვეთილად დაჩვენებთ.“ (სურა ზარიათი, აიათი 49)

ეს მდგომარეობა სულიერი არსებისათვის სააქაო სამყაროდან ღმერთთან დასაბრუნებლად აუცილებელი პირობაა. ღმერთთან შესარწმელებად ხიდი რომ გაიდოს და ნიადგი მომზადდეს, სამყაროში ერთდამავე ჯიშის სხვადასხვა სქესებს შორის დაწვეილება აუცილებელია. ამასვე დროს, ერთმანეთის საპირისპირო წვეილები, უდიდესმა ალლაჰმა, თაობების გაგრძელების საშუალებადც აქცია.

მეორე მხრივ, რადგანაც ადამიანი ღმერთისგანაა წამოსული, უცხო ქვეყანაში მოსულად ითვლება. უცხოობა მარტოობას, გამოუვალ მდგომარეობაში ყოფნას, დარდსა და ნაღველს ეწოდება. ალლაჰის გარდა ეველა და ეველაფერი ნუგეშსა და იმედს საჭიროებს, უცხოობაში მეოფ ადამიანსაც სჭირდება ის, ვინც ანუგეშებს. ეველა ამ თანდაყოლილმა თავისებურებებმა, სამოთხეში უამრავი წყალობით გარემოცულ ადამს თავისი ჯიშის პარტნიორის მოთხოვნილება გაუჩინა.

აი, ამ მიზეზით, წმინდა ადამმა უდიდეს ღმერთს მეწვეილე სთხოვა. ამასვე უდიდესმა ღმერთმა წმინდა ადამის მარ-

ჯვენა ნეკნის ქვედა ძვლისგან წმინდა ევა შექმნა. იბნ აბბასისა და იბნ მესუდის გადმოცემით, როცა ეშმაკი სამოთხიდან იქნა გამოძევებული და იქ წმინდა ადამი შეასხლეს, ის მარტო, ისეთი მეწევილის გარეშე, რომელიც სიმშვიდეს მიანიჭებდა, ხეტიალობდა. ერთ დღეს როცა გაიღვიძა, მარცხენა ნეკნისგან შექმნილი ადამიანი დაინახა. მას ჰკითხა:

– შენ ვინ ხარ?

– ქალი ვარ. ადამმა რომ მოინდომა გაეგო, ის რისთვის შეიქმნა, ევამ უბახუსუხა:

– შენი სიმშვიდის მოსაპოვებლად ალლაჰმა მე შექმნა.

ბუჰარის გადმოცემულ ერთ წმინდა ჰადისში წმინდა მუჰამედ შემავალი ბრძანებს:

„ქალებს კეთილად მოეპყროთ, ვინაიდან, ქალი ნეკნისგანაა შექმნილი. ნეკნის ეველაზე დახრილი მხარე ზედა ნაწილია. მის გასწორებას თუ შეეცდები ტყდება, თუ თავის მდგომარეობაში დატოვებ, მუდამ მოხრილი რჩება. ამიტომაც ქალებს კარგად მოექცევი.“ (ბუჰარი, ენბია, 1)

უდიდესმა ღმერთმა ქალი უფრო მგრძნობიარე არსებად შექმნა ვიდრე მამაკაცი.

„(ის) წელისგან შეიქმნა. (ეს წვალი, მამაკაცის) წელის ძვალისა და (ქალის) მკერდის ძვლებს შორის (ორგანოებისგან) გამოდის.“ (თარიქი, 6, 7)

აიათებში, სადაც მისი შექმნაა აღწერ-

ილი, მამაკაცზე მოსული წილი „წელის ძვლის“, ქალზე მოსული წილი კი „გულის ახლოს მდებარე და გრძნობის ცენტრი მკერდიდანაა“ გამოსული. ეს მიანიშნებს იმას, რომ ქალს მდიდარი გრძნობათა სამყარო აქვს. ეს მგრძნობელობა უდიდესმა ღმერთმა ქალს მიანიჭა იმიტომ, რომ ქალის ხელშია მომავალი თაობის აღზრდა და დაცვა. ამის გამო ქალს კარგად უნდა მოეექცეთ. მამა შვილს დედის მსგავსად ვერ შეხედავს, ვერ მოუვლის, მის გამო ძილზე უარს ვერ იტყვის. შვილი ნიაღვარში თუ მოუვება, დედა მსხვერპლს გაიღებს და უკან შეუვება, მამა ამას ვერ შეძლებს. დედა მუდამ შვილზე განცდით, ზრუნვითა და სიუყვარულით ცხოვრობს. მას ცხრა თვე მუცლით, ორ წელი მკერდში ჩაკრულს, მთელი სიცოცხლე კი გულის ატარებს. შვილი თუ არ ჭამს და არ სვამს დედას მოსვენება ეკარგება. თუ ის ტირის დედაც ტირის. ამის გამოა რომ დედის ვაფს ადამიანი ვერ გადაიხდის.

უდიდესმა ალლაჰმა ადამისა და ევას ქორწინება ანგელოზების წინაშე თავად გააფორმა და უბრძანა:

„ადამ! შენ და შენი მეუღლე, სამოთხეში დასახლდით და იქ რაც გსურთ ის მიირთვით! მხოლოდ ამ ხეს არ მიუახლოვდეთ! შეძლებს უსამართლოთაგანი გახდებით.“ (სურა აარაფი, აიათი 19)

თარგმნა
ანასტასია ქამაშიძე

რა არის ძილი?

„ძილი დავაწესეთ თქვენთვის რათა დაისვენოთ. დამე საბურველად შევქმენით, ხოლო დღე შევქმენით, რათა შემოსავალი მოიპოვოთ.“ (სურა „ნებე.“ აიათები 9-11)

რა არის ძილი? რამდენ ხანს უნდა იძინოს ადამიანი, რომ ორგანიზმს ზიანი არ მოუტანოს, ან რამდენად შესაძლებელია უძილობა?

ძილი, ჩვეულებრივ ფიზიოლოგიური მდგომარეობაა. ამ დროს ადამიანის ცნობიერის აქტიურობა ორგანიზმის აქტივიზაციის პროცესი მინიმუმამდეა დასული, გარე სამყაროს აღქმა შეზღუდულია. აღნიშნული პროცესი დამახასიათებელია: ფრინველების, თევზების, ზოგიერთი ცხოველის და აგრეთვე მწერებისთვის. ძილის დროს ადამიანის ტვინში და მის ორგანიზმში ბიოლოგიურად აქტიური პროცესები ვითარდება. მაგალითად, ორგანიზმი გამოიმუშავებს სხეულის ზრდისათვის აუცილებელ ჰორმონებს და აგრეთვე სქესობრივ ჰორმონს – ტესტოსტერონს, რომელიც უზრუნველყოფს ადამიანის სქესობრივ ჩამოყალიბებას და სხეულის ზრდის პროცესს.

ძილის სტრუქტურა

ძილი რამდენიმე სტადიისგან შედგება. ამ სტადიათა გამოვლინება ტვინის აქტივირების მიხედვით

სხვადასხვაგვარია. ძილის დროს ადამიანს, პერიოდულად, ორი ძირითადი ფაზა უვითარდება: ნელი და ჩქარი ძილი. დასაწყისში მისი ნელი ფაზა ვითარდება, უკვე გაღვიძებისას – ჩქარი ფაზა. ადამიანების უმრავლესობის ძილის პროცესი 4-6 ციკლისგან შედგება და მათგან თითოეულის ხანგრძლივობა 80-100 წუთს უდრის. ყოველი ციკლი შედგება ე.წ. „ნელი“ ფაზისაგან და ძილის სრული ციკლის 75%-ია. დანარჩენი ძილის „ჩქარი“ ფაზისგან შედგება.

ნელი ძილი 4 სტადიისაგან შედგება, ყოველი მათგანი გამორჩეულია აუცილებელი ფიზიოლოგიური თავისებურებებით. მაგალითად, ძილის პირველ სტადიაში ადამიანი ნახევრად მიძინარე მდგომარეობაში იმყოფება, ისე, რომ მას შესაძლებელია იდეებიც გაუჩნდეს. მეოთხე სტადია კი კვალიფიცირდება, როგორც ძალიან ღრმა

ძილი. ამ დროს ადამიანის გაღვიძება ძალიან ძნელია. ამ დროს ხედავს ადამიანი სიზმრების 80%-ს. ადამიანის მთვარეულობაც ამ დროს ვლინდება ხოლმე. თუმცა როგორც წესი ადამიანს ამ დროს თითქმის არაფერი ამახსოვრდება. მოიაზრება რომ ნელი ძილის სტადიაში ადამიანის ორგანიზმი ენერგეტიკულ დანახარჯებს აღიდგენს. თავის ტვინის ელექტრული აქტივობა, ჩქარი ძილის პროცესში იგივეა, რაც ფხიზელ მდგომარეობაში ყოფნის დროს, თუმცა ამ სტადიაში ადამიანი კონტაქტურად არაადეკვატურია, სხეულის კუნთოვანი ნაწილის ტონუსი მკვეთრად დაცემული. თვალის გუგები მკვეთრ და სწრაფ მოძრაობებს ასრულებენ. აქედან გამომდინარე, არსებობს საფუძვლიანი კავშირი თვალის გუგების სწრაფ მოძრაობასა და სიზმრის ხილვას შორის. თუ ადამიანს ამ მომენტში გაღვიძება ყველა საოცრად ცხად სიზმრებს. ჩქარი ძილის პროცესი ფაზიდან ფაზაში ხანგრძლივდება, ხოლო ღრმა ძილის პროცესი ნელდება. ჩქარი ძილისაგან თავის დაღწევა უფრო რთულია, ვიდრე ნელი ძილისაგან, თუმცა ფაქტია ისიც რომ სიფხიზლესთან უფრო ახლოს ადამიანი ჩქარი ძილის პროცესშია. ჩქარი ძილის შეწყვეტას უფრო მძიმე შედეგები მოაქვს ადამიანის ფსიქიკისათვის, ვიდრე ნელი ძილისა. როგორც ვარაუდობენ ჩქარი ძილის დროს ადამიანის გონებაში ხდება ინფორმაციის გადამუშავება და მისი გადანაწილება ცნობიერებასა და ქვეცნობიერებას შორის. მაგალითად დაბადებიდან ბრძენებს ესიზმრებათ ხმები. მათი მგრძნობელობა ხმოვან ფაქტორებზეა დამყარებული და ძილის პროცესში თვალების ჩქარი მოძრაობები მათ არ

ახასიათებთ,

ძილის ფუნქციები

- 1) ძილი უზრუნველყოფს ორგანიზმის დასვენების პროცესს;
- 2) ძილი განსაკუთრებულ როლს იკავებს მეტაბოლიზმის (ქიმიურ ნივთიერებათა ცვლა) პროცესში. „ნელი“ ძილის პროცესში გამოიმუშავება ორგანიზმის ზრდისათვის აუცილებელი ჰორმონი. ჩქარი ძილის დროს: აღდგება ნეიტრონების პლასტიურობა, ისინი მდიდრდებიან ქანგბადით;
- 3) ძილი ხელს უწყობს ინფორმაციის გადამუშავებასა და მის შენახვას. ძილი (განსაკუთრებით კი ნელი) აადვილებს შესწავლილი მასალის დამახსოვრებას. ჩქარი ძილი შესაძლებელს ხდის მოსალოდნელი შემთხვევების წინასწარგანჭვრეტას. ეს უკანასკნელი შესაძლოა „დეჟავიუს“ (შეგრძნება თითქოს ეს უკვე ადრე გინახიათ) ფენომენის ერთ-ერთი ფაქტორიც გახლდეთ;
- 4) ძილი ორგანიზმს დღისა და ღამის აღქმის შესაძლებლობას აძლევს;
- 5) ძილი აღდგენს იმუნიტეტს.

ძილის აუცილებელი ხანგრძლივობა

ძილის ხანგრძლივობა საშუალოდ დღე-ღამეში 7-8 საათს შეადგენს. თუმცა ეს მხოლოდ და მხოლოდ საშუალოდ გამოყვანილი ციფრებია, მათი მეშვეობით ვერ განსაზღვრავთ, რამდენად კარგი ან რამდენად ცუდი ძილი გაქვთ.

ჩვენთვის ჩვეულებრივი ამბავია ის, რომ ფეხის ზომა ყველა ადა-

მიანს სხვადასხვა აქვს, მაგრამ გეგონია, რომ ძილი ყველას ერთი და იგივე ხანგრძლივობით უნდა ჰქონდეს. ამასთან ადამიანები, რომლებსაც სხვაზე მეტხანს სძინავთ, ზარმაცებად ითვლებიან. ძილის ინდივიდუალური მოთხოვნილება 3-დან 12 საათამდე მერყეობს. თითოეულ ადამიანს ყოველდღე სხვადასხვა ინტენსივობის ძილის მოთხოვნილება გააჩნია. თქვენ დღეს შესაძლებელია იძინოთ უფრო დიდხანს, ვიდრე ხვალ, მაგრამ დროის ხანგრძლივობა კვირის ან თვის განმავლობაში მაინც ერთნაირი იქნება. ცნობილია რომ ნაპოლეონ ბონაპარტეს დღე-ღამეში 4-6 საათს ეძინა, ხოლო ალბერტ აინშტაინი დიდი ძილისგუდა ყოფილა.

რა ზიანი მოაქვს გადაჭარბებულ ან არასაკმარის ძილს

ადამიანს, რომელსაც დიდ ხნის მანძილზე ძილი მოაკლდება, ეჩვენება თითქოს ყველაფერს მრუდე სარკეში ხედავს, მხედველობა ებინდება. 10 დღიანი უძილობა შეასძლოა ადამიანის სიკვდილის მიზეზი გახდეს. გინესის რეკორდების წიგნში ჩაწერილი მსოფლიო რეკორდი უძილობაში – 12 დღე-ღამეს, 288 საათს შეადგენს. ადამიანისათვის ძილი აუცილებელია. ძილი ასევე უდაოდ აუცილებელი ფენომენია, დედამიწაზე უზენაესი ალლაჰის მიერ შექმნილი სხვა თბილ-სისხლიან და ცივსისხლიან ქმნილებებისთვისაც.

ადამიანები, რომლებსაც ჩვეულებრივზე ცოტა ან მეტხანს სძინავთ მეტად ავადდებიან, ვიდრე ისინი, ვისაც მიჩნეული ნორმის ფარგლებში სძინავთ. გამოკვლევების მიხედვით, რო-

მელიც 71 000 ქალბატონზე 10 წლის განმავლობაში ხორციელდებოდა, გამოიკვეთა ორი მნიშვნელოვანი მომენტი: პირველი – უძილობის შედეგად ხშირი იყო გულის უკმარისობის გამოვლინებები და მეორე – ჯანმრთელობის საერთო გაუარესებას უჩიოდნენ შედარებით ხანგრძლივი ძილის მოყვარულები. ხანგრძლივი ძილი იწვევს ისეთი ხასიათის ავადმყოფობებს, როგორებიცაა: გაცხიმოვნება, შაქრის დიაბეტი, ჰიპერტონია, კუნთოვანი მასის შემცირება, იმუნური სისტემის დაქვეითება და დეპრესია.

დილის ნამაზის ღოცვა ამცირებს გულისსძარღვთა დაავადებებს

მუსლიმანების დილის ღოცვა, საგრძნობლად ამცირებს გულისსძარღვთა დაავადებებსა და ათეროსკლეროზს. ამას მოწმობს იორდანის კარდიოლოგების მიერ ჩატარებული გამოკვლევები.

იორდანელი მედიკოსების განცხადებით მთელი რიგი გულისსძარღვთა მიმღე დაავადებების რისკი იმ ადამიანებში ფიქსირდება, რომელთაც 8 საათზე მეტხანს სძინავთ. საქმე იმაში გახლავთ, რომ გულისცემა ხანგრძლივი ძილის დროს ეცემა წუთში 50 ერთეულამდე. ეს კი თვისთავად განაპირობებს სისხლის მოძრაობის შეფერხებას; სისხლძარღვების შევიწროებას; გულის მთავარი კუნთოვანი პარკუჭის დასუსტებას; რაც ზრდის ინფარქტისა და ინსულტის რიცხვს ადამიანებში.

ამისაგან თავის დაღწევა მეცნიერთა აზრით შესაძლებელია. იმ შემთხვევაში თუკი 4 საათიანი ძილის შემდეგ სულ ცოტა 15 წუთით გამოვიდვიდებთ

და შევასრულებთ სხვადასხვაგვარ მოძრაობებს. ამგვარად მოქცევის საშუალებას მუსლიმანებს ყოველდღიური დილის ნამაზის ღოცვა აძლევს. იორდანელი კარდიოლოგების გამოკვლევების მიხედვით მუსლიმანები, რომლებიც დილის ნამაზს ასრულებდნენ, გულსა და გულსისძარღვთა სისტემას დაავადებისაგან იცავენ.

სიესტა

ნაშუადღევს მცირე დროით ძილდასვენება, ე.წ. სიესტა წარმოადგენს სხვადასხვა ხალხების ისტორიულ კულტურულ ელემენტს. უფრო ხშირად ეს ფენომენი ცხელ ქვეყნებში გვხვდება. საბერძნეთში ჩატარებულმა გამოკვლევებმა (ათენის უნივერსიტეტის სამედიცინო სკოლისა და ჰარვარდის უნივერსიტეტის ერთობლივმა პროექტმა) აჩვენა, რომ ყოველდღიურად ნახევარსაათიანი ჩათვლება, სამჯერ ამცირებს ადამიანებში ინფარქტით სიკვდილს. მუჰამედ შუამავალი (სალააჰუ ალევი ვე სალამ) თავის მიმდევრებს ურჩევს შუადღის ნამაზიდან ნაშუადღევს ნამაზამდე ცოტა ხნით დაიძინონ. ამგვარი დასვენება აგრეთვე, მზადებაა სადამოს ნამაზის ღოცვისათვის. ასეთი ძილი სასარგებლოა ნათელი გონების შესანარჩუნებლად და იგი სიცოცხლის გახანგრძლივებასაც საგრძნობლად უწყობს ხელს.

მეცნიერებმა დაადგინეს, რომ დღისით მცირეოდენი ძილი ხელს უწყობს მნიშვნელოვანი ფაქტების გახსენებას, რადგან ძილი აძლიერებს მეხსიერებას. გამოკვლევა ჩატარდა ამერიკის შეერთებულ შტატებში, სადაც უკვე დიდი ხანია მთელ რიგ

მსხვილ კორპორაციებში მიღებულია შუადღით დასვენება. მკვლევარები ასკვნიან, რომ ძილის პირველი ფაზა (ე.წ. ნელი ძილი), როდესაც სიზმრები არ გვესიზმრება ხოლმე, შესაძლებელია გახდეს გადამწყვეტი ფაქტორი ფაქტების კარგად დამახსოვრების საქმეში. ეს ზუსტად ის დროა, როდესაც ხდება დამახსოვრების გონებაში „შეფუთვა“ და შენახვა, რათა საჭიროების შემთხვევაში იგი იქიდან სწრაფად „ამოტივტივდეს“. მაგრამ თუკი თქვენ ძილს გააგრძელებთ და გადახვალთ ე.წ. ჩქარი ძილის სტადიაში, რომელსაც თან ახლავს სიზმრები, რაიმეს დამახსოვრების კოეფიციენტი ნულს უტოლდება.

მეცნიერები ამბობენ, რომ ცოტა ხნით ძილი დაგვეხმარება, ერთი კონკრეტული დღის ამბების გახსენებაში. ჯერჯერობით უცნობია, რამდენად იმოქმედებს სიესტა მთლიანად მეხსიერებაზე.

მსოფლიოში ბევრ გამოჩენილ ადამიანს უყვარდა ძილი, მაგალითად, სერ უინსტონ ჩერჩილი სამხრის შემდეგ ხშირად იძინებდა, რის შემდეგაც ჩვეულებისამებრ იღებდა აბაზანას. მას ამ ჩვეულებისათვის მეორე მსოფლიო ომის დროსაც არ უღალატია. 20 წუთიანი ძილით იკრებდა ძალებს დიდი ბრიტანეთის ყოფილი პრემიერ-მინისტრი მარგარეტ ტეტჩერი, ლორდთა პალატის წევრებთან შესახვედრად. ეს შეხვედრა ბრიტანეთში ყოველკვირეულად ტარდება ხოლმე.

თარგმნა
მუჰამედ ალი

ბჭაროდან ღმერთის ძალის

ღმერთი მუდამ არსებობდა და იარსებებს. ის იმყოფება სამყაროს ყველ წერტილში, ისე, როგორც ადამიანის სხეულში სული. ის უხილავია, მგრამ მისი უარყოფა გამორიცხებულია. უხეში შედარება რომ გავაკეთოთ, ღმერთის სიდიდე დედამიწასთან შედარებით, ისეთივეა, როგორც ადამიანის სიდიდე პურის მარცვალთან შედარებით. ყველა პლანეტა ღმერთის ძალას ემორჩილება, მისი ბრძანებით მოძრაობს. არ არსებობს სხვა არავითარი ძალა, რომელსაც შეეძლოს სამყაროში არსებული ყველაფრის რეგულირება.

ყველა სულიერი თუ უსულო ქმნილება ღმერთის შექმნილია და მის არსებობასა და დიდებას ადასტურებს. ღმერთმა სამყაროში არსებული ყველაფერი ადამიანის შექმნამდე შექმნა. შემდეგ კი მათ სამყაროს გამგებლობა შესთავაზა:

„ჩვენ ანაბარი ცასა და მიწას, მთებს შევთავაზეთ და მათ ამის ზიდვისგან თავი შეიკავეს. (პასუხისმგებლობის) შეეშინდათ.“ (სურა აჰზაბი, აიათი 72)

ვერც ერთმა სულიერმა ვერ გაბედა, ეს პასუხისმგებლობა საკუთარ თავზე აეღო და მხოლოდ სიკვდილამდე არსებობით დაკმაყოფილდა. სწორედ ამის შემდეგ შექმნა ღმერთმა ადამიანი. მას

მიანიჭა აზროვნების, მეტყველების უნარი და ყველა ის თვისება, რომლებიც მას გამოარჩევს სამყაროში არსებული სხვა არსებებისგან. ღმერთმა დაუმორჩილა მას ის ყველაფერი, რაც მანამდე შეექმნა. სანაცვლოდ კი ღმერთის, სამყაროს შემოქმედის ცნობა და მასზე მსახურება დაავალა. ღმერთმა ადამიანს ცხოვრების გიდეზად შუამავლები მოუვლინა. შუამავლებს კი უბოძა შთაგონებები და წმინდა წიგნები, რათა მათ ადამიანებისთვის ჭეშმარიტი გზის ჩვენება შესძლებოდათ. ისინი მათ ანგელოზების მეშვეობით გამოუგზავნა. შუამავლებისა და ამ წიგნების საშუალებით ღმერთმა ადამიანს ამცნო ადამიანის სულის უკვდავების, სიკვდილის, სამოთხისა და ჯოჯოხეთის, მეორედ მოსვლისა და განკითხვის დღის არსებობის შესახებ. მან აჩვენა ადამიანს სწორი და მცდარი გზა და მიანიჭა თავისუფლება არჩევანში, რომ განკითხვის მოედანზე ის წარდგეს თავის ამქვეყნიური ნამოღვაწარით.

ადამიანებო! ღმერთს მარტო იმისთვისაც კი ვერ გადაუხდით მადლობას, რომ ჩვენ ადამიანებად შეგვქმნა და გვიწყალობა უამრავი სიკეთე. ჩვენ მადლიერნი უნდა ვიყოთ ღმერთის მუდამ და უნდა გვესმოდეს, რომ ღმერთს არც ერთი ადამიანის დასჯა მიზნად არ დაუსახავს. ღმერთი მხოლოდ სამართლიანობას აღასრულებს.

მინდა ყველა ადამიანს გუსურვო წარმატებები პირად და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. გვეკეთებინოს საქმე ჩვენი ქვეყნის საკეთილდღეოდ, გვეცხოვროს გამთლიანებული, აყვავებულ და ბედნიერ საქართველოში. ღმერთი იყოს ჩვენი მფარველი. ამინ!

ჯემალ პაქსადე

წმინდა ნუჰი (ნოე)

ნუჰი ის შუამავალია, რომელმაც ალ-ლაჰის მიცემული დავალება ბრწყინვალედ შეასრულა. მისი სახელი ყურანში 43 ადგილზეა მოხსენიებული. ცნობილია, რომ მისი თავდაპირველი სახელი იყო იეშქერი, საქინი და აბდულლაფფარი. ხოლო ზედმეტი სახელები „ნუჯიულ-ლაჰ“ (ალაჰის მესაიდუმლე) და „შეიჰულ-ენბია“. წმინდა ნუჰმა ათასი წელი იცოცხლა.

იდრისის შემდეგ ადამიანებმა სწორი გზიდან გადაუხვიეს და კერპების თაყვანისცემა დაიწყეს. მხოლოდ ვე-დდი, სუვა, იელუსი, იეუქი და ნესრი აგრძელებდნენ შარიათის მიხედვით ცხოვრებას და მის ქადაგებებს. როგორც კი იდრისის ბოლო ერთგული თანამიმდევარები გარდაიცვალნენ, შემდეგმა თაობებმა, მათ გასახსენებლად, ურწმუნოების წაქეზებით, მათი ქანდაკებები გააქეთეს. ამ ქანდაკებებს ღვთიური ძალა მიაწერეს და კერპთაყვანისმცემლებლად იქცნენ. ყოველ გომს თავისი კერპი, ყოველ კერპს კი თავისი მსახური ჰყავდა.

ქუფის მხარეში, იმ გომის, სადაც ნუჰი ცხოვრობდა, სათავეში ქაბილის გვარის წარმომადგენელი სახელად დერმესილი იდგა. ის ძალიან უსამართლო პიროვნება იყო. ამ გომში, სადაც უმრავლესობა კერპებს სცემდა თაყვანს, იყო ერთი ჯგუფი ადამიანებისა, რომლებიც მონოთეისტურ რწმენას აღიარებდნენ. ნუჰიც ამ ჯგუფში შედიოდა. ის მწყემსობას ეწეოდა და საარსებო საშუალებას ამით შოულობდა. დროდადრო ვაჭრობითაც იყო დაკავებული.

ნუჰს ხალხის მიერ კერპებისადმი თაყვანისცემა სასაცილოდ ეჩვენებოდა. მათი ამგვარ ამორალურობამდე დაშვება და კერპთაყვანისმცემლობა უკიდურესად ამწუხრებდა. როცა მას შუამავლობა ებოძა, მისი შვილების სამის, ქამის, იაფეტის მეთაურობით, ძალიან ცოტა ადამიანმა

ირწმუნა. მისი შვილი ქენანიც კი ურწმუნოთა შორის იყო.

წმინდა ნუჰს შუამავლობის მანძილზე თავისი გომი შეურაცხყოფას აყენებდა და ჩაგრავდა. თავისი გომის ნამოქმედარს 950 წლის განმავლობაში იტანდა. საბოლოოდ იმედი დაჟარგა, ტანჯვის ატანის ძალა აღარ დარჩა:

„ღმერთს შევედრა: „(ღმერთო) დავმარცხდი; ახლა უკვე დამეხმარეო!“ (სურა ყამერი, აიათი 10)

უდიდესმა ალლაჰმა წმინდა ნუჰის ვედრება შეისმინა და მას გემის გაკეთება უბრძანა. სამსართულიანი გემი აშენდა. ამასთან ერთად გემში ოთხმოცი მორწმუნე ჩაჯდა. ყველა ცხოველის თითო წყვილი აიყვანა. მიწიდან ამოხეთქილმა წყლებმა და ციდან წამოსულმა წვიმამ დედამიწა დაფარა. გემი ექვსი თვის განმავლობაში წყალს ზემოდან დაჰყურებდა. შემდეგ უდიდესმა ალლაჰმა ბრძანა:

„... მიწავ, წყალი გადაყლაპე! და ცავ გაიხსენი...“ (სურა ჰუდი, აიათი 44)

როგორც კი ეს ბრძანება გაიცა, წყალმა დაიწია და გემი ჯუღის მთაზე გაჩერდა.

გადმოცემის მიხედვით, ნუჰის შვილებისგან - შამისგან არაბები და სპარსები, ჰამისგან - ინდოელები, ეთიოპიელები და ფარიჯის ხალხები, იაფეტისგან კი აზიელები და ბერინგის სრუტიდან გადასული ამერიკელები (წითელქანიანი, ადგილობრივი მოსახლეობა) გამრავლდნენ და დედამიწას მოედნენ.

ქადაგების გრძელი წლები

ნუჰი ორმოცდაათი წლის იყო, რომ ჯერაილი მასთან მივიდა და შუამავლობა ამცნო. „დერმესილსა და მის გომთან მიდი, მათ ერთი ღმერთის რწმენა უქადაგე!“ წმინდა ნუჰმაც პირობა მისცა, რომ სიცოცხლის ბოლომდე ერთი ღმერთის რწმენას იქადაგებდა. ნუჰი თავდაპირველად დავალებას ფარულად ასრულებდა, შემდეგ კი ქადაგება ღიად დაიწყო. მიუხე-

დავად იმისა, რომ ახალგაზრდობაში ყველას სიყვარული მოიპოვა, მას შემდეგ, რაც მას ღმერთის ბრძანებების ქადაგება დაევალა, ძალიან ცოტა ვინმემ დაუჯერა.

ტომის ბელადმა ღერმესალმა, როგორც ჯი გაიგო წმინდა ნუჰის ამ ქადაგების შესახებ, მის გვერდით მყოფებს ჰკითხა:

„ის ვინ არის?“

მათ უპასუხეს:

„მისი სახელია ნუჰ იბნ ლამეჟი. მიუხედავად იმისა რომ ჩვენი ტომის წარმომადგენელია, ჩვენ არ მოგვყვება. თავიდან ჰკვიანი იყო, შემდეგ ჰკუა დაჟარგა. თავის თავს შუამავალს უწოდებს!“

შემდეგ როგორც ჯი თქვეს:

„ქერპების წინააღმდეგაც გამოდისო!“

ღერმესალმა წმინდა ნუჰი თავისთან მოიხმო და უსაყვედურა:

„შე საცოდაო! ჩვენ ღმერთებს უარყოფ?“

ღერმესალი და ურწმუნოები, იმის გამო, რომ მის გარშემო ღარიბები იყვნენ შეკრებილი, წმინდა ნუჰს დასცინონენ. ურწმუნოები ეუბნებოდნენ:

„შენ უნდა დაგიჯეროთ? შენ ყველაზე სათაქილო ადამიანები გემორჩილებიან!“ *(სურა შუარა, აიათი 111)*

ეს უმეცარი და უსამართლო ტომი სიამაყის გამო უპოვართ და ღარიბებს მდაბალ ადამიანებად თვლიდნენ. მაგრამ ნუჰი მასთან დაკავშირებულ ადამიანებსაც ისე იცავდა, როგორც საკუთარ თავს:

„მე მორწმუნეთა განმდევნელი არა ვარ.“ *(სურა შუარა, აიათი 114)*

„უაჭველია ისინი ღმერთს შეხვდებიან. მე თქვენ უმეცარ ერად გთვლი. ჩემო მოდგმავ! ისინი რომ განვდევნო, ალლაჰის წინაშე ვინ დამიცავს? საერთოდ არ ფიქრობთ?“ *(სურა ჰუდი, აიათები 29, 30)*

ღერმესალის გარდაცვალების შემდეგ მისი აღგილი მისმა შვილმა ნევლინმა დაიქავა. ის უფრო უსამართლო ადამიანი იყო.

ნუჰი ნევლინის დროსაც ისევე აგრძელებდა ქადაგებას. მისი ტომი მას აბუჩად იგდებდა, სცემდა და მიწას აყრი-

და. მაგრამ ის დიდ მოთმინებას იჩენდა. ღვთის წყალობით ჭრილობებზე დრო დრო ჯებრაილი მკურნალობდა. ქერპთაყვანისმცემლები ეუბნებოდნენ:

„შე საწყალო! ამდენი ცემისა და შეურაცხყოფის მიუხედავად, შენსას მაინც არ იშლი?“

წმინდა ნუჰი ჯი მათ ურჩევდა:

„მე გიჟი არა ვარ. თქვენი წინაპრები ახლა იტანჯებიან! გონს მოეგეთ!“

თუ ჩემს ქადაგებას ყურს არ დაუგდებთ, მე ვერ დამაზარალებთ! მე იმის არ მეშინია, რომ ზიანს მომაყენებთ! ალლაჰის იმედად ვარ! თქვენგან რაიმე საზღაურიც არ მინდა!“

ამგვარად გამოხატავდა რომ მათი არ ეშინოდა.

უბედური ტომის წამების მოთხოვნა

როცა ნუჰმა ადამიანებს ღმერთის რწმენა უქადაგა, ადამიანთა ერთმა ჯგუფმა მას დაუჯერა. ამის შემდეგ მეტი ალარავინ ირწმენა. ტომის მიერ ნუჰისა და მორწმუნეების ჩაგვრამ უკიდურეს ზღვარს მიაღწია. მათ უმეცრებისგან წარმოშობილი გამბედაობით ღვთიური ტანჯვა ითხოვეს:

„უთხრეს რომ: ნუჰ! ჩვენს წინააღმდეგ გამობველი და ჩვენთან ბრძოლაში ძალიან წინ წახვედი. თუ მართალთაგანი ხარ, რომ გვემუქრები, ის (სატანჯველი) მოგვივლინე!“ *(სურა ჰუდი, აიათი 32)*

ამ ზეშთავგონების შემდეგ, ამ ტირანმა ტომმა, ნუჰს ზემოდან ყურება და მისი ქადაგების უარყოფა გააგრძელა. ნუჰმა ალლაჰის ნება-სურვილი და მფლობელობის შესაძლებლობა კიდევ ერთხელ შეახსენა:

„თქვენს თავზე მისი დატება, თუ ისურვებს, მხოლოდ ალლაჰს შეუძლია! თქვენ მას ვერ დააუძლურებთ! თუ ალლაჰი ისურვებს, თქვენ განგირისხდებით; მე თქვენი შექება რომც ვისურვო, სარგებელი არ ექნება. ის თქვენი ღმერთია, მას დაუბრუნდებით!“ *(სურა ჰუდი, აიათები 33, 34)*

უდიდესმა ღმერთმა, ამ შმაგ ტომს,

რომელიც არაფრით მოეგო გონს, ღვთიური სატანჯელის არსებობის პირველ მაცნედ ორმოცნობიანი გვალვა მოუვლინა. ბავშვები აღარ გაჩნდა, ცხოველები განადგურდა, გამოუვალ მდგომარეობაში ჩავრდნითლებმა წმინდა ნუჰს მიმართეს. მანაც უთხრა:

„ჯარჰების თაყვანისცემა შეწყვიტეთ და მეც თქვენს გამო ღმერთს შევევდრები!“

შემდეგ ნუჰი უდიდეს ღმერთს ასე შევედრა:

„ვუთხარი: „ღმერთისგან მიტევება ითხოვეთ, რადგან ის ძალიან მიმტევებელია!“

„(მიტევება ითხოვეთ რომ) თქვენზედ ციდან ბარაქიანი წვიმა წამოვიდეს.“

„თქვენი ქონება და შვილები გამრავლდნენ; თქვენი ბალები გიწყალობოთ; თქვენთვის წყაროები გადმოადინოს!“ (სურა ნუჰი, აიათები 10, 11, 12)

ნუჰმა მისი მოღვმისთვის რჩევების მიცემა და გაფრთხილება ასე გააგრძელა:

„თქვენ, რა გემართებათ, რომ ალლაჰს დიდების ღირსად არ მიიჩნევთ. მან ხომ თქვენ ყველა ფაზაში გაგატარათ და ისე შეგქმნათ!“

„ვერ დაინახეთ ღმერთმა შვიდსაფეხურიანი ზეცა როგორი წონასწორობით შექმნა; მასში მთვარემ ნათელი გამოსცა, მზემ კი ბრწყინვალეა!“

„ალლაჰმა თქვენც მიწისგან ისე გამოგზარდათ, როგორც მცენარე; შემდეგ თქვენ ყველა იქ დაგაბრუნებთ და ყველავ ხელმეორედ გამოგიყვანთ!“

„ალლაჰმა მასზე ფართო გზები გაიყვანა, რომ იქ ხეციალი შეგძლებოდათ, დედამიწაზე თქვენთვის გამოფენა მოაწყოს.“ (სურა ნუჰი, აიათები 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20)

მაგრამ ამ ჯიუტმა, კერპთაყვანისმცემელმა ტომმა ბრძნულ რჩევებს ყური არ დაუგდო. ამგვარად:

„როცა მისმა რჩევებმა შედეგი არ გამოიღო, ნუჰმა თქვა: ღმერთო ჩემო! მართალია, ისინი ჩემს წინააღმდეგ გამოვიდნენ და დაემორჩილნენ მას,

(წმინდა ნუჰი მისი ტომის ქონებით, სახელითა და შვილებით გაამაყებულ/ ადამიანების ცუდ გზაზე მავალთა მომჩივანი იყო.) ვინც მათი ქონების, ბავშვებისა და მათთვის, ზიანის მოტანის გარდა, არაფერში გამოგადგებათ.“

„მათაც დიდი მახეები, დიდი ინტრიგები დახლართეს!“

„(ღმერთო ჩემო! მათ ერთმანეთს) უთხრეს რომ: ფრთხილად, თქვენი ღმერთები არ მიატოვოთ! განსაკუთრებით ვედდი, სუვა, იელუს, იუქ, ნესლი არაფრით მიატოვოთ!“

„(ამგვარად), მათ ბევრი დააყენეს არასწორ გზაზე. (ღმერთო ჩემო!) შენ ეს უსამართლოები არ გაამრავლო, (მხოლოდ) უფრო მეტად გააოცე!“ (სურა ნუჰი, აიათები 21, 22, 23, 24)

მამამ შვილს ნუჰზე მიუთითა და უთხრა:

„შეხედე, მას არ დაუჯერო!“

მანაც მამას ხელიდან ჯოხი გამოართვა და ნუჰს თავში დაჰყრა. სისხლგამდინარე ნუჰმა უთხრა:

„ღმერთო! თუ სიკეთეს მისურვებ, მათ ჭეშმარიტება შეამეცნებინე! ან მანამ, სანამ მათ შესახებ გადაწყვეტილებას მიიღებდე, მოთმინება მომეცი, რადგან შენ ყველაზე კეთილი მბრძანებელი ხარ!“

მაგრამ ურწმუნოებამ და მისმა ჩაგვრამ უკიდურეს ზღვარს რომ მიაღწია, ნუჰი ღმერთს შეეფარა:

„ღმერთს შევედრა: (ღმერთო) დავმარცხდი; ახლა უკვე დამეხმარეო!“ (სურა ყამერი, აიათი 10)

ნუჰის ტომისგან გარდაცვლილი თაობა, მომღვეწო თაობებს ანდერძად უტოვებდა, ნუჰისთვის არ დაეჯერებინათ, მის წინააღმდეგ გამოსულიყვნენ, მასთან ებრძოლათ. მამები შვილებს ეუბნებოდნენ:

„სანამ იცოხლებთ, ნუჰს არ დაუჯერებთ!“

ამ ტომის ადამიანები ჭესმარიტებას არ აღიარებდნენ, არ სწამდათ. ამ მიზეზით ნუჰმა თქვა:

„ღმერთო ჩემო! დედამიწაზე არცერ-

თი ურწმუნო აღარ დატოვო! უეჭველია, თუ შენ მათ დატოვებ, შენს მონა-მსახურებს სწორი გზიდან გადახვევინებენ; უზნეოთ და უარყოფელთ გარდა, სხვას ვერ დაბადებენ და ვერ გაზრდიან.”

„მე, ღედაჩემს, მამაჩემს, იმათ, ვინც ჩემს სახლში მორწმუნეა, მორწმუნე მამაკაცებსა და ქალებს მიუტყვე! მხოლოდ უსამართლოები გაანადგური!“ (სურა ნუჰი, აიათები 26, 27, 28)

ამ თხოვნის შემდეგ გემის გაქეთების ბრძანება მოუვლინა.

ნუჰს დასამშვიდებლად უდიდესმა ალ-ლაჰმა ეს ზემთაგონება მოუვლინა:

„გარდა იმათისა, ვინც შენს ტომში ირწმუნა, სხვა აღარავინ ირწმუნებს (შენსას). ასე რომ მათი ნამოქმედარი ცოდვების გამო არ დამწუხრდე! ჩვენი მეთვალყურეობის ქვეშ, ჩვენი ზემთაგონების (ბრძანების) შესაბამისად გემი გააქეთე და უსამართლოთა შესახებ მე (არაფერი) მითხრა! ისინი აუცილებლად დაიხრჩობიან!“ (სურა ჰუდი, აიათები 36, 37)

ნუჰმა როცა გემის მშენებლობა დაიწყო, კერპთაყვანისმცემლებმა ნუჰის აბუჩად აგდება გააგრძელეს:

„ნუჰი გემს აქეთებდა, ტომის წინამძღოლები როგორც კი მასთან მივიდოდნენ, დასცინოდნენ. უთხარი: თუ ჩვენ დაგვცინით, ჯარგად იცოდეთ რომ ისე როგორც ჩვენ დაგვცინეთ, ჩვენც თქვენ (ისევე) დაგვცინებთ.“ (სურა ჰუდი, აიათი 38)

„უნდა იცოდეთ, რომ ვინც ადამიანს შეურაცხყოფს, ტანჯავს; უნდა იცოდეთ რომ ახლოსაა დაუსრულებელი ტანჯვის მოსვლა მათ თავზე!“ (სურა ჰუდი, აიათი 39)

ეს ტომი იმდენად დაუჟამაყოფილებელი იყო, რომ ღამე გემის დასაწვავად მივიდა. მაგრამ ვერ დაწვეს და ნუჰს უთხრეს:

„ეს შენი ჯადოა!“

ამის შემდეგ მათი მტრობა და შეურაცხყოფა უფრო გაიზარდა. გემში შევიდნენ და ტუალეტად გამოიყენეს,

დააბინძურეს. ცოცხალი ხნის შემდეგ მათ შენი დაემართათ და იძულებული გახდნენ ის სიბინძურე სახეზე წაესვათ.

მიუხედავად იმისა, რომ უდიდესი ღმერთი მათ ამგვარად აფრთხილებდა, ისინი მაინც არ ეგებოდნენ გონს, არ იფიხილდნენ.

მოვლენილი სატანჯველი: წარღვრა

ნუჰმა და მორწმუნეებმა გემი ააგეს ისეთი ხისგან, რომელიც მკაცრ ჰირობებს გაუძლებდა. გადმოცემების მიხედვით ის სამ სართულიანი ორთქლის გემი იყო, რომელიც ორი ან ოთხი წლის განმავლობაში შენდებოდა.

იბნ აბასის გადმოცემის მიხედვით, გემში ოთხმოცი ადამიანი იმყოფებოდა. ყველა სახის თითო წყვილი ცხოველი. ყველა მოსამზადებელი სამუშაოს დასრულების შემდეგ ნუჰთან ღვთიური ბძანება მოვიდა.

„საბოლოოდ ჩვენი ბრძანება მოვიდა და წყლები აღელდა, აიწია (წარღვრა) როგორც კი დაიწყო, ნუჰს ვუთხარი:“

ყველა სახეობის თითო წყვილი და ისინი ვის შესახებაც გადაწყვეტილება მივიღეთ, შენი ოჯახი და მორწმუნენი გემში ჩასხი!“

თანაც, მასთან ერთად მორწმუნე ძალიან ცოცხალი იყო.“ (სურა ჰუდი, აიათი 40)

აიათში მოხსენიებულია სიტყვა „თენერ“ რომლის ერთი მნიშვნელობა ღემელია. აქედან გამომდინარე, ზოგიერთი მეცნიერი ამბობს რომ ნუჰის გემი ორთქლის იყო.

ნუჰის შვილმა მამის დარიგებები და გაფრთხილებები ყურად არ იღო და ამიტომაც მოხვდა მათ შორის, ვინც გემში ვერ ჩასხდა. როცა წმინდა ნუჰის გემი შორდებოდა, ბოლო დაძახილმაც არ მოუტანა სარგებელი.

ნუჰის მიერ შვილის დალოცვა, მას შემდეგ, რაც თავისი ტომი დასწყევლა, მისი ნაჟლი, „შეცდომა“ იყო. უმეცართგანი რომ არ ყოფილიყო, ღმერთისგან გაფრთხილება მოუვიდა.

„ალლაჰმა უბრძანა რომ: ნუჰ! ის სინამდვილეში შენი ოჯახიდან არ არის. რადგან მისი ნამოქმედარი ცუდი საქმეა. ამ შემთხვევაში მის შესახებ, იმაზედ, რაზეც ცნობები არა გაქვს, ჩემგან არაფერი ითხოვო! მე შენ გირჩევ რომ უმეცართაგანი არ იყო!“

„ნუჰი (ჩადენილ შეცდომას მიხვდა და) თქვა: ღმერთო ჩემო! მე შენგან ისეთი რამის თხოვნისგან, რის შესახებაც ცნობები არა მაქვს, ისევ შენ გეფარები. თუ მე არ მომიტყევებ და არ შემიცოდებ, იმათგანი ვიქნები, ვისაც ზიანი დაატყდა თავს!“ (სურა ჰუდი, აიათები 46, 47)

ალლაჰმა ნუჰს უბრძანა, რომ ურწმუნოთა გამო არ შევედრებოდა:

„უსამართლოთა შესახებ მე (არაფერი) არ მითხრა! ისინი აუცილებლად უნდა დაიხრჩონ!“ (სურა ჰუდი, აიათი 37)

„მას ასე ზემთავაგონეთ: ჩვენს თვალწინ (ჩვენი მფარველობის ქვეშ) და ჩვენ რომ გაცნობეთ იმ ფორმით გემი ააგე! როგორც კი ჩვენი ბრძანება მოვა და წყლები აღელვებას, აწევას დაიწყებს, ყოველი ჯიშისგან წყვილად, ორი ცალი და ერთიც მათგან, უფრო ადრე, ვის შესახებაც გადაწყვეტილება იქნა მიღებული (და) მათ გარდა, შენი ოჯახი გემზე აიყვანე! მჩაგვრელთა შესახებ მე არ შემეხვეწო! ვინაიდან ისინი აუცილებლად უნდა დაიხრჩონ!“ (სურა მუმიინუნი, აიათი 27)

„(ამ ზემთავაგონების შემდეგ ისე როგორც შევპირდით) ჩვენ, მდინარესავით მუდამ მიმდინარე წყალს, ცის ქარები გაუვსენით!“

„დედამიწიდან წყაროები ამოვხეთქეთ. ეს ორივე წყალი განსაზღვრულ საზომამდე შეერთდა.“ (სურა ყამერი, აიათები 11, 12)

ზღვაში გასულ გემს მთებივით ტალღები არწევდა. მიუხედავად ამისა, მასში მყოფი წმინდა ნუჰი, მორწმუნენი და სხვა არსებები უსაფრთხოდ იმყოფებოდნენ.

წყლების დაწევა

წმინდა ნუჰმა, მანამ, სანამ გემში ჩასხდებოდნენ, მისთვის ნასწავლები, ქვემოთ მოცემული ვედრება წაიკითხა, რის გამოც გემი და მასში მსხდომნი უსაფრთხოდ იყვნენ:

„ქება-დიდება უსამართლო ერისგან ჩვენს მხნელ ალლაჰს! ღმერთო ჩემო! მე ნაყოფიერი მიწასა ჩამომსვი! შენ ჩამსახლებელთაგან ყველაზე კეთილი ხარ!“ (სურა მუმიინუნი, აიათები 28, 29)

თქმულების მიხედვით წარღვნა რეჯების პირველში დაიწყო და ექვს თვეს გაგრძელდა. შემდეგ ალლაჰმა მიწასა და ცას უბრძანა:

„...მიწავ, წყალი გადაყლაპე! და ცავ გაიხსენი!...“ (სურა ჰუდი, აიათი 44)

საბოლოოდ, გემი, მუჰერრემის მეათე (აშურა) დღეს, ჯუღის მთაზე გაჩერდა. წმინდა ნუჰმა და მორწმუნეებმა მგზავრობის დასასრულს ხსნას მიაღწიეს:

„ჩვენ სავსე გემი (სადაც) ნუჰი და მის გვერდითმყოფები (ისხდნენ) ვატარეთ და გადავარჩინეთ!“ (სურა შუარა, აიათი 119)

შემდეგ უდიდესმა ღმერთმა ნუჰს უბრძანა, რომ:

„ნუჰ! შენ და შენთან ერთად მყოფი შენი მიმდევრები ჩვენი (წყალობით) უსაფრთხოდ და ნაყოფიერად (გემიდან) ჩამოიყვანე! ისინი (შეიძლება) ყოფილიყვნენ ერთმორწმუნენი, რომელთაც (დედამიწაზე) ვასარგებლეთ, შემდეგ ჩვენგან მოვლენილი ტკივილი, ტანჯვა შეხებოდათ.“ (სურა ჰუდი, აიათი 48)

„ისინი სხვების ადგილზე გავატარეთ, (მოადგილეებად ვაქციეთ!) ჩვენ აიათების უარმყოფლები (ზღვაში) დავახრჩვეთ. აი, შეხედე! მსგავსნის (მაგრამ ურწმუნოების) ბოლო როგორი გამოდგა?“ (სურა იუნუსი, აიათი 73)

უდიდესი ღმერთი ტირანებზე ამქვეყნად თავსდამტყდარ უბედურებასა და საიქიო სატანჯველს აიათში ასე გვამცნობს:

„ისინი თავიანთი ცოდვების გამო წყალში დაიხრჩვნენ, ცეცხლში ჩაცვივდნენ,

თავისთვის ალლაჰის გარდა დამხმარე ვერ იპოვეს." (სუარ ნუჰი, აიათი 25)

აშურას დღე

მას შემდეგ, რაც გემი მშვიდობიანად მივიდა ჯუდის მთასთან წმინდა ნუჰმა და მორწმუნეებმა ღმერთისადმი მადლიერების გამოსახატავად მარხვა დაიწყირეს. დარჩენილი სანოვაგისგან აშურა მოხარშეს.

აქედან გამომდინარე, მუჰარრემის ათში, მოწყალების გაცემა, ტყბილეულის დარიგება და მარხვა სუნნეთია.

აბუ ჰურიეირეს გადმოცემის მიხედვით, ალლაჰის შუამავალი ამბობდა:

„რამაზნის გარდა, ყველაზე მადლიანი მარხვა, ღვთიურ თვეში, მუჰარრემში შენახული მარხვა!“ (მუსლიმი, სავმი, 38)

წმინდა აიშე გადმოგვცემს:

„ყურაიშების მოღვა, უმეცრების ხანადან მოყოლებული, აშურას დღეს მარხულობდა, ალლაჰის შუამავალიც, მანამდეც მარხულობდა, სანამ შუამავალი გახდებოდა.“ (ბუჰრი, სავმი, 69, მენაქიბულ ენსარი, 26, თეფსირი, 2/24)

ეს წმინდა ჰადისები აშურას დღეს შენახული მარხვის დიდ მნიშვნელობისა და ნაყოფიერების მაჩვენებელია.

არსებობს თქმულება, რომ ალლაჰმა ადამ შუამავლის მონანიება ამ დღეს დააქმაყოფილა და ის ამ დღეს აქცია ღმერთის გამორჩეულ მონა-მსახურად; იდრისი უმაღლეს საფეხურზე ამ დღეს აამაღლა; წმინდა ნუჰი გემიდან ამ დღეს გამოიყვანა; წმინდა იბრაჰიმი ცეცხლისგან ამ დღეს იხსნა; მუსა შუამავალს თორა ამ დღეს მოუვლინა; წმინდა იუსუფი დილეგიდან ამ დღეს იხსნა; წმინდა იაყუბს თვალები ამ დღეს აუხილა; ეიუბ შუამავალი ამ დღეს განკურნა; წმინდა იუნუსი თევზის მუცლიდან ამ დღეს დაიხსნა; ებრაელებს ამ დღეს გაუპო წითელი ზღვა შუაზე და სამშვიდობოს გამოიყვანა; დაუდს ამ დღეს მიუტევა; წმინდა სულეიმანს ამ დღეს უბოძა ადგილ-მამული და სასულთნო; წმინდა მუჰამედ შუამავალს

(ს.ა.ს) წარსული და მომავალი ცოდვები ამ დღეს მიუტევა.

ის, რომ ყველა ეს მნიშვნელოვანი მოვლენა ერთ დღეს მოხდა, ამ დღის მნიშვნელობას უფრო ზრდის.

წარღვნა მეცნიერების მიხედვით უნივერსალურია. დედამიწის ყველა მხარე წყლით დაიფარა. ნისანჯიხადე მუჰიედ-დინ მეჰმედის წიგნში „სამყაროს სარკე“ ნათქვამია, რომ: „გემი რომ გაჩერდა, ოთხმოცმა ადამიანმა ქალაქი „მედიუნეთ-ულ სემანინი“ შექმნა. ამ ქალაქს „შეი სემანინსაც“ უწოდებენ.“

ადამიანები ხელმოკრედ ამ ოთხმოცი ადამიანისგან გამრავლდნენ. ნუჰის უფროსი შვილი სამი ჭკვიანი, გონიერ და ღვთისმოსავი ჰიროვნება იყო. მამის შემდეგ რწმუნებულება მას მიეცა. წმინდა ნუჰის სასიკეთო ვედრებების ღირსი გახდა. სავარაუდოდ, ღვთისმოსავი ადამიანები უმეტესწილად მისი შთამომავლებისგან გამრავლდნენ. მეორე შვილის ქამისგან ინდიელები, ეთიოპიელები და აფრიკის ხალხები გამრავლდნენ; იაფეტისგან ეი-რუსები, სლავები და თურქები წარმოიშვნენ.

მხოლოდ ადამიანები დროთა განმავლობაში ღმერთის გზას ისევ დასცილდნენ, პოლითეისტები გახდნენ, რომ ვარსკვლავებს, მზესა და ქანდაკებებს დაუწყეს თაყვანისცემა.

ყურანის კომენტატორის ფაჰრედ-დინ ერ-რაზის მიხედვით, ყურანში იმის აღვნიშვნა რომ წმიდა ნუჰმა 950 - წლიანი ტანჯული ცხოვრება გაიარა, წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს) ნუგეშის საცემად მოხდა.

წმინდა ნუჰი დიდი ხნის მანძილზე ათასგვარ ტანჯვა-წამებას ითმენდა. ამის გამოა, რომ ის ერთმორწმუნეთათვის უბადლო მაგალითია.

თარგმნა
ნინო ჩოგაძე

წესი დოჰდა

ისლამამდე ის წესიერად და საუცხოოდ ცხოვრობდა. მან ისლამი განსხვავებულად მიიღო. ეს ცოტა გასაკვირი და სასაცილო, მაგრამ დაუვიწყარი ისტორიაა.

როდესაც ისლამის რწმენა მიიღო, სულ სხვა ადამიანად, სამაგალითო პიროვნებად ჩამოყალიბდა. ალლაჰის შუამავალი მის შესახებ ამბობს:

„ჩემი ერთმორწმუნე თანამიმდევრების წინამძღოლი – აბუ დერდა უვეიმირია.“

ისლამის ისტორიაში ის განათლებითა და გამბედაობით არის ცნობილი.

ძალიან საინტერესოა როგორი იყო ეს თანამიმდევარი ისლამის მიღებამდე და მისი მიღების შემდეგ; როგორ გაეცნო ამ რწმენას; როგორ და სად დაეუფლა ცოდნას. შევეცდებით ყოველივე ეს გადმოგცეთ:

უვეიმირ იბნ მალიქი აბუ დერდა, მედინელი ჰაზრეჰის გვარის წარმომადგენელი იყო.

ის ვაჭარი იყო. ძალიან დიდი მაღაზია ჰქონდა. მისი ცხოვრების ყოველი დღე ერთმანეთს ჰგავდა, რადგან მხოლოდ მაღაზიაში დადიოდა.

იგი ყოველ დილას ადრე დგებოდა, საუზმობდა და სპეციალურად კერპებისთვის მოწყობილ კუთხეში მიდიოდა, მათ პატივის მიაგებდა, შემდეგ დაემშვიდობებოდა და მაღაზიისკენ გასწევდა.

მისი კერპი ინდოეთიდან სპეციალურად ჩამოტანილი ხისგან იყო დამზადებული.

მისთვის სახლის ყველაზე ღამაზ ადგილას ჰქონდა კუთხე მიჩენილი, აბრეშუმით ჰქონდა მორთული და ყოველდღე სასიამოვნო სუნამოს აპკურებდა.

მედინაში ახლადშემოსულ ისლამის

რწმენას შორიდან ადევნებდა თვალს. მის გარშემო ცხოვრების სწრაფ და მკვეთრ ცვლილებებს, ის დიდ ყურადღებას არ აქცევდა. ისლამის რწმენა ნელ-ნელა ფეხს იკიდებდა და სხვა სარწმუნოებებს ჩრდილავდა.

ერთ მშვენიერ დღეს, როდესაც მზემ მედინა კარგად გაანათა, აბუ დერდამ ყველაფერი ჩვეულებრივ რეჟიმში შეასრულა და მაღაზიისკენ გაეშურა. ეს დღე მის ცხოვრებაში ძალიან განსხვავებული აღმოჩნდა. იმ დღეს ქალაქის ქუჩები დიდმა სიხარულმა მოიცვა. ისლამის პირველი ლაშქარი ბედირის ბრძოლიდან ბრუნდებოდა. მათი გამარჯვების გამო გამოწვეული სიხარული მთელ ქალაქს მოედო.

გამარჯვებულებს ხალხი ეგებებოდა და მათთან ერთად ზეიმობდა.

აბუ დერდა ამ ყველაფერს შორიდან უყურებდა, შემდეგ ერთ ახალგაზრდას მიუახლოვდა და აბდულლაჰ იბნ რევაჰას შესახებ ჰკითხა.

აბუ დერდას ახალგაზრდამ აბდულლაჰ იბნ რევაჰას მიერ ბრძოლის მოედანზე გამოჩენილ სიმამაცეზე ისეთი განცდით მოუთხრო, რომ იფიქრებდი, ამ ბრძოლაში ხელმეორედ იღებს მონაწილეობასო. მის თვალწინ აბდულლაჰ იბნ რევაჰას ბრძოლის სურათი გადაიშალა. აბუ დერდას კი მხოლოდ აბდულლაჰ იბნ რევაჰას მდგომარეობა აინტერესებდა. მან არ იცოდა, ის ცოცხალი იყო, მკვდარი თუ დაჭრილი.

უამრავი მეომრისგან მხოლოდ აბდულლაჰ იბნ რევაჰა რა თქმა უნდა უმიზეზოდ არ მოუკითხავს. აბდულლაჰ იბნ რევაჰამ და აბუ დერდამ ჯერ კიდევ უმეცრების ხანაში ერთმანეთს ძმობა შეჰფიცეს. ეს ძმობა და სიყვარული, მათი განსხვავებული რწმენის გამო, არ გამქრალა და კვლავ გრძელდებოდა.

ისინი ერთმანეთს ძალიან კარგად იცნობდნენ, რადგან წლების მანძილზე ერთად ბევრი ჭირი და ღხინი ჰქონდათ გადატანილი.

აბდულლაჰ იბნ რევაჰა მისი ძმის, აბუ დერდას, არასწორი გზით ცხოვრების გამო ძალიან წუხდა და ცდილობდა ის ჭეშმარიტი გზისკენ შემოებრუნებინა, მაგრამ აბუ დერდა ყოველთვის ახერხებდა თავის დაძვრენას და მაინც თავისი ცხოვრებით ცხოვრობდა, ისე რომ არც აბდულლაჰს აწყენინებდა ოდესმე.

ერთ მშვენიერ დღეს აბუ დერდა ჩვეულებრივ ვაჭრობდა. თავის მუშებს ბრძანებებს აძლევდა. სადამო ახლოვდებოდა. დაღლილ-დაქანცული სახლში უნდა დაბრუნებულიყო, თავისი მეუღლის უმმუ დერდას მიერ მომზადებული ვახშამი უნდა ეჭამა და დაესვენა. მაგრამ იმ დღეს ეს ასე არ მოხდა.

აბუ დერდას შინ დაბრუნებამდე მის სახლში აბდულლაჰ იბნ რევაჰა მივიდა. ეზოს კარი ღია დახვდა, უმმუ დერდა ეზოს ასუფთავებდა. აბდულლაჰ იბნ რევაჰა მას მიესალმა. ქალმაც სალამი აიღო და ქმრის ძმის მოსვლის გამო სიხარული გამოხატა. მან კარგად იცოდა თავისი ქმრისა და აბდულლაჰ იბნ რევაჰას ახლო ურთიერთობა და ერთმანეთისადმი ნდობა. აბდულლაჰ იბნ რევაჰა მართლაც დასაფასებელი, სანდო, სიმართლის მოქმედი და მამაცი ადამიანი იყო. ამასთან ერთად, კარგი პოეტიც. ტყუილს არასოდროს ამბობდა.

აბდულლაჰ იბნ რევაჰამ აბუ დერდა მოიკითხა. უმმუ დერდამ უპასუხა:

„მაღაზიაში წავიდა, ალბათ მალე დაბრუნდება.“

„სახლში შესვლის ნებას მომცემ?“

„რა თქმა უნდა. ეს შენი სახლიცაა!“

აბდულლაჰ იბნ რევაჰა შიგნით შეიპატიჟა, აბუ დერდას ოთახში შეიყვანა და თვითონ ბავშვების ოთახში

თავისი საქმის კეთება განაგრძო. აბდულლაჰ იბნ რევაჰასაც სწორედ ეს უნდოდა. ის პირდაპირ აბუ დერდას ოთახის იმ კუთხისკენ გაექანა, სადაც კერპი იდგა და მისი ჩუგლუგით ჩამოთლა დაიწყო. ეს ხელოსნის ნამუშევარს არ ჰგავდა. აბდულლაჰ იბნ რევაჰას ყოველი დარტყმისას, კერპი თანდათან პატარავდებოდა და თავის ფორმას კარგავდა, ხის ნაფორები კი ოთახში იფანტებოდა.

აბდულლაჰ იბნ რევაჰა კერპს ასახიჩრებდა და თან ასე ამბობდა:

„ყველამ უნდა იცოდეს, რომ ალლაჰთან არაფრის გატოლება არ შეიძლება!“

აბდულლაჰ იბნ რევაჰამ თავისი საქმე გააკეთა და დამშვიდებული გავიდა სახლიდან.

ცოტა ხნის შემდეგ, უმმუ დერდა იმ ოთახში შევიდა, სადაც კერპი იყო. შევიდა თუ არა, თავბრუ დაეხვა, რადგან მთელ ოთახში კერპის ნამსხვრევები ეყარა.

„დამღუპე, აბდულლაჰ იბნ რევაჰა! დამღუპე!“ – ყვიროდა უმმუ დერდა და თავში ხელებს ირტყამდა.

ცოტა ხნის შემდეგ, აბუ დერდა სახლში დაბრუნდა და თავისი მეუღლე კერპის ოთახის კარებთან მომტირალი დაინახა. სახეზე ეტყობოდა, რომ ქალი ძლიერ შეშინებული იყო.

„რა მოხდა, რა მოგივიდა?“ – ჰკითხა აბუ დერდამ.

„შენს არყოფნაში, შენი ძმა, აბდულლაჰ იბნ რევაჰა იყო მოსული და კერპი დაასახიჩრა,“ – ტირილით უპასუხა მეუღლემ.

აბუ დერდა სწრაფად შევიდა ოთახში. ცოტა ხნის შემდეგ გაბრაზებული გარეთ გამოვარდა. ის იმას განიცდიდა, რომ ეს სწორედ იმას ჩაედინა, ვისგანაც ნაკლებად ელოდა, გაბრაზებულმა ბევრი იყვირა, იღრიალა და ბოლოს დაწყნარდა. დამშვიდებულმა გონება მოიკრიბა, კარგად დაფიქრდა და

მომხდარის გაანალიზება დაიწყო. ცოტა ხნის ფიქრის შემდეგ თქვა:

„ამ კერპს ძალა რომ ჰქონოდა, თავის თავს დაიცავდა!“

სწრაფად წამოხტა, იბნ რევაჰასთან მივიდა და უთხრა:

„ახლავე ალლაჰის შუამავალთან წამიყვანე!“

ისინი შუამავალთან ერთად წავიდნენ. აბუ დერდა მის წინაშე წარსდგა და ისლამის რწმენა მიიღო.

ის კერპისა და კერპთაყვანისმცემლობიდან გათავისუფლებულ, ღრმა მორწმუნედ გადაიქცა.

გამუსლიმანების შემდეგ აბუ დერდა ძალიან შეიცვალა. ის წარსულის შესახებ უსაზღვროდ ნანობდა. მუსლიმანი ძმებისთვის ისლამურ ცხოვრებას ბევრი რამ ესწავლებინა. მათი პირიდან ალლაჰის სიტყვების გაგონების დროს ის გრძნობდა, რომ ძალიან ბევრი დრო ჰქონდა დაკარგული. ხოლო მის ამხანაგებს ძალიან ბევრი ჰქონდათ უკვე შესწავლილი.

განათლების მიღებას მან ბევრი დრო დაუთმო. იგი დღესა და ღამეს ასწორებდა და დაკარგული დროის ანაზღაურებას ცდილობდა. მას სურდა, მოკლე დროში, მისი ამხანაგების ცოდნის დონემდე მიეღწია.

ის მიხვდა, ვაჭრობა ამის მისაღწევად ხელს შეუშლიდა და თავი დაანება. დაივიწყა მოგება-წაგებაცა და საერთოდ ყველაფერი. იმ დროისთვის მისი ერთადერთი ინტერესი – მხოლოდ ალლაჰის მიმართ გამოჩენილი თავდადება იყო.

აბუ დერდამ არა მარტო ვაჭრობას დაანება თავი, არამედ ამქვეყნიური ყველა საქმე გვერდზე გადადო და მხოლოდ მარადიულ ცხოვრებაზე დაიწყო ფიქრი.

ამქვეყნიური ქონების შესახებ ვინც რამეს ჰკითხავდა, მათ ყოველთვის ასეთ პასუხს აძლევდა:

„ჩვენ სადაც მარადიული ცხოვრება

გველოდება, იქაც სახლი გვაქვს და ხელთარსებულ ზოგიერთ ქონებას იქ ვაგზავნიო.“

როგორც აღვნიშნეთ ალლაჰის შუამავალი მის შესახებ ამბობს: „*ჩემს ერთმორწმუნე თანამიმდევართა წინამძღოლი აბუ დერდა უვეიმირია!*“

აბუ ზერმა კი აბუ დერდას უთხრა: „აბუ დერდა, დღეისთვის არც დედამიწაზეა და ვერც ცა ჩრდილავს შენისთანა განათლებულს!“

აბდულლაჰ იბნ ამრ იბნ ასი დროდადრო ამბობოდა:

„განათლებული და ამ ცოდნის გამომყენებელი ორი ადამიანის – ზეიდისა და აბუ დერდას შესახებ მომიყვებით!“

წმინდა ომარს, როდესაც ხალიფა გახდა, დამასკოში გუბერნატორის დანიშვნა სურდა. ეს თანამდებობა აბუ დერდას შესთავაზა. მან უარი განაცხადა და დამასკოში მასწავლებლად წასვლა ირჩია. მას სურდა, ალლაჰის წმინდა წიგნი და შუამავლის სუნნეთი ხალხისთვის კარგად აეხსნა. ამ საქმეში იგი მართლაც სამაგალითო ადამიანი იყო. ხალიფა ომარმა მისი გადაწყვეტილება სიხარულით მიიღო და აბუ დერდა დამასკოში მასწავლებლად გაგზავნა.

აბუ დერდას ცხოვრებაში ახალი ეტაპი დაიწყო. აბუ ზერრის მსგავსად, მისი გულიც მხოლოდ მუდმივი ცხოვრების სიყვარულით იყო სავსე და ამქვეყნიური ფუფუნების მიმართ არანაირი გრძნობები არ გააჩნდა.

ერთ დღეს დამასკოს მოსახლეობა მეჩეთში შეკრიბა და მათთან ასეთი საუბარი გამართა:

„დამასკოს ძვირფასო მოსახლეობავ! თქვენ ჩვენი ძმები, მეზობლები, მტრის წინაშე ჩვენი დამხმარე და მზარდამჭერები ხართ! განათლებული ადამიანები თითო-თითოდ ხელიდან გვეცლებიან, სხვებს კი სწავლა არ უნდათ.

აღლაჰის მიერ აკრძალულებს არ ერიდებით, მის ნაბრძანებ კანონებს არ ასრულებთ. განა ეს შეიძლება? საჭიროზე მეტ სარჩოს იმარაგებთ, უზარმაზარ საცხოვრებელ სახლებს აშენებთ, უამრავ ოცნებას ისრულებთ და კიდევ ბევრი რამის გაკეთებას აპირებთ.

თქვენზეადრემცხოვრებიადამიანებიც ასე მოიქცნენ, მათაც ოცნების კოშკები ააგეს, მაგრამ ბევრი დრო არ გასულა, რომ ყველაფერი განადგურდა და მათი კოშკები საფლავეებად იქცა.

დამასკოს მოსახლეობავ, ადის მოდგმამ ეს ქვეყანა ქონებით აავსო, მაგრამ დღეს მათგან აღარაფერი არსებობს, რადგან ამქვეყანაზე ყველაფერი დროებითია.“

ამ საუბარმა ხალხი აატირა.

მისმა მონღომებამ ადამიანები გამოაცოცხლა. ის ქუჩაში, ბაზარში დადიოდა, ადამიანების შეკითხვებს პასუხობდა, მათ პრობლემების მოგვარებაში ეხმარებოდა, უცოდინრებს განათლებას აძლევდა, დავიწყებულის გახსენებაში ეხმარებოდა და ცდილობდა, რომ მოსახლეობისათვის, რაც შეიძლება მეტი განათლება მიეცა.

ერთ დღეს რაღაც დანაშაულისთვის კაცი დაეჭირათ და სცემდნენ, აწვალებდნენ, ლანძღავდნენ. როდესაც აბუ დერდა მათთან მივიდა და ჰკითხა:

„რა დააშავა?“

უპასუხეს:

„ძალიან დიდი დანაშაული ჩაიდინა.“

„ამ ადამიანს დანაშაული რომ არ ჩაედინა და ორმოში ჩავარდნილიყო, მას არ ამოიყვანდით?“

„ამოვიყვანდით!“

„მაშინ დაშვებული შეცდომისგანაც დაიხსენით! არ ცემოთ, არ გალანძღოთ, ჭკუა დაარიგეთ, თავისი დაშვებული შეცდომა უჩვენეთ, აუხსენით მისი ჩადენილი დანაშაული, მისი გაკეთებული ცოდვა და

აღლაჰს მადლობა გადაუხადეთ, რომ მის მდგომარეობაში თქვენ არ აღმოჩნდით!“

„შენ ახლა ამ ადამიანს არ უბრაზდები?“

„რა თქმა უნდა, ეუბრაზდები, მაგრამ თუ გამოსწორდება, ის ისევ ჩემი ძმა გახდება!“

დამნაშავისთვის ასეთი სიტყვები აქამდე არასდროს ეთქვათ. მან ამის შემდეგ იგრძნო თავისი შეცდომა და აღლაჰის წინაშე მოინანიდა.

ეს ადამიანი შემდეგ აბუ დერდასთან მივიდა და უთხრა:

„აღლაჰის შუამავლის ამხანაგო! ჭეშმარიტი გზა მიჩვენე!“

„შვილო, გასაჭირი რომ არ გექნება, აღლაჰი მაშინ გაიხსენე, რომ მძიმე დღეებში მან შენ გაგიხსენოს!“

შვილო, იყავი მასწავლებელი, მოსწავლე, ან მსმენელი, ოღონდ ორპირი ნუ იქნები, თორემ განადგურდები!“

დამასკოს გამგებელმა მუავიემ, თავისი შვილის იეზიდისთვის, აბუ დერდას ქალიშვილის ხელი სთხოვა. მან უარი უთხრა. შემდეგ კი, თავისი სურვილით, ერთ წესიერ და მორწმუნე ახალგაზრდაზე გაათხოვა.

როდესაც ის ავად გახდა, სანახავად მრავალი ამხანაგი მივიდა. მათგან ერთ-ერთმა აბუ დერდას ჰკითხა:

„რაიმე სურვილი გაქქს?“

„დიახ, აღლაჰმა ცოდვები მომიტევოს!“

შემდეგ კი თქვა: „როდესაც მოვეკვდები, „ლაა ილააჰე ილლალლაჰ მუჰამმედურ რესულულლაჰ“, – სიტყვებით გამაცილეთ!“

აბუ დერდა რწმენის დამადასტურებელი სიტყვების წარმოთქმისთანავე გარდაიცვალა.

თარგმნა
ბუჟან შავაძე